THE LIBRARY OF CONGRESS GRATIS
REFERENCE DEPARTMENT
SERIALS DIVISION
WASHINGTON, D.C. 20025 N

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

Vol. LXXIV Kaina 25 c. PIRMADIENIS — MONDAY, RUGPIŪTIS — AUGUST 25, 1980 Nr. 199

LKB KRONIKA NR. 42

SOVIETINĖJE MOKYKLOJE

(Tęsinys)

Tuo metu kai mokytojai terorizuoja už bažnyčios lankymą tikinčius vaikus ir jų tėvus, visuose Lietuvos miesteliuose ir kaimuose siautėja girti chuliganai. Pavyzdžiui, gruodžio 2 d. grupė Pašilės komjaunuolių per pamaldas girtuokliavo, o paskui plyta prie Karklėnų Kultūros namų užmušė žmogų. Sąžinės už judo grašius nepardavę mokytojai turėtų dėl šito sielotis, o ne dėl Mišiose patarnaujančio berniuko.

— — — —

Kybartai (Vilkaviškio raj.). 1980 m. vasario 23 d. Kybartų vidurinėje mokykloje Žygio ir dainos konkurso proga buvo surikiuoti VIb kl. mokiniai. Nepionieriai buvo be pioniերiškų kaklaraiščių. Auklėtoja, nepajėgdama priversti pionierių užsirišti kaklaraiščius, pasikvietė į talką mokyklos direktoriaus pavaduotoją Veriką. Pavaduotojas tuojau įsakė suieškoti kaklaraiščius ir jų neturintiems užrišti. Dauguma vaikų prievartai pakluso; liko tik mok. Rita Griškaitytė. Perpykęs pavaduotojas Verikas užriko: „Susirink savo šmutkes ir mauk iš mokyklos!“ Mergaitė tėvams papasakojo apie incidentą mokykloje. Ritos tėvas nuėjęs pas Veriką pareikalavo, kad šis raštu pasiaiškintų, kodėl išvijo dukrą iš mokyklos, tačiau šis atsisakė.

Jis aiškinosi norėjęs užrišti mergaitei kaklaraištį, kad visi būtų viena uniforma. Tada Rita Griškaitytė ryžtingai pareiškė: „Aš veidmainiauti nenoriu: bažnyčioje su rožančiumi, o mokykloje su kaklaraiščiu. Kaklaraištis yra pionierių atributika, o aš ne pionierė, todėl jo nenešiosiu!“

— — — —

Kretinga. 1979 m. gruodžio 24 d. Kretingos I-os vid. mokyklos IIa kl. mokytoja (auklėtoja) Stakienienė liepė pakelti rankas mokiniams, einantiems į bažnyčią (pakėlė beveik visa klasė). Paskui mokytoja paeiliui kiekvieną tikintį mokinį pradėjo kamantinėti:

ar dažnai eina į bažnyčią,
su kuo eina,
ar eis prie pirmos Šv. Komunijos,
ar moka poterius.

— — —

Tauragė 1978 - 79 m. pradžioje Tauragės V-je vid. m-je VIa kl. vyko tėvų susirinkimas. Po susirinkimo auklėtoja A. Krikštoponienė įkalbinėjo Aurelijos Saveikytės motiną, kad savo dukrą leistų stoti į pionierių organizaciją. Būdama pionierė mergaitė galėsianti eiti ir į bažnyčią, o vėliau į komjaunimą galėsianti nestoti. Direktorius reikalaująs, kad visi mokiniai būtų pioniերiai.

(Bus daugiau)

Lenkijos darbininkai, Gdanske paskelbę streiką, įmonės kieme suklaupę meldžiasi, kad jų pastangos laimėti Lenkijai daugiau laisvių pasisektų.

RUOŠIASI MADRIDO KONFERENCIJAI

Laukiama aiškių, tiesių kaltinimų

Washingtonas. —Prieš penkerius metus — 1975-ais metais rugpiūčio pirmą dieną, — Suomijos sostinėje Helsinkyje 35-kių kraštų atstovai, jų tarpe Apaštalų Sosto, Jungtinių Amerikos Valstybių ir Kanados, pasirašė Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos baigiamąjį aktą. Šio dokumento įžangoje yra nusakomi principai, kuriais privalo remtis aktą pasirašiusiųjų valstybių tarpusavio santykiai. Tų principų tarpe esminiai yra šie: pagarba valstybių suverenumui, atsisakymas nuo grasinimo panaudoti jėgą ir nuo jėgos panaudojimo, valstybinės sienos yra nepažeidžiamos, turi būti apsaugotas valstybių teritorijų integralumas, tarptautiniai ginčai turi būti sprendžiami taikingomis priemonėmis, atsisakymas nuo kišimosi į kitų valstybių vidaus reikalus, privalo būti gerbiamos visos pagrindinės žmogaus teisės bei laisvės, įskaitant įsitikinimų, sąžinės, religijos arba tikėjimo laisvę. Dviem metam praėjus nuo Helsinkio konferencijos baigiamojo akto pasirašymo — 1977-ais metais, Belgrade įvyko pirmoji konferencija patikrinimui, kaip yra konkrečiai vykdomi Helsinkyje prisiimti įsipareigojimai, gi antroji tokio pobūdžio konferencija yra šaukiama šių metų rudenį Madride.

Pasiruošimai Madrido konferencijai vyksta seniai. Lapkričio 11 d. Madride suvažiavę 35 kraštų atstovai išgirs, kaip pasakė prezidentas Carteris liepos 29 d. sušauktoje konferencijoje: aiškius, tiesius žodžius, ne polemiką, ne propagandą, bet pažangos siekiančius žodžius. Sovietų invazija Afganistane ir vis brutalesnė tos buvusios laisvos šalies okupacija negali būti suderinama su Helsinkio pažadais, lygiai kaip nesiderina ir su Jungtinių Tautų charta. Užpuldama savo kaimyną, Sovietų Sąjunga yra jau pasmerkta viso pasaulio. Šimtas keturi Jungtinių Tautų nariai pasmerkė Sovietų Sąjungą ir pareikalavo, kad ji pasitrauktų su savo okupacine kariuomene, pasakė prez. Carteris.

Toliau prezidentas Carteris paminėjo „tuos drąsius vyrus ir moteris, kurie dabar yra ištrėmime ar kalėjime vien už tai, kad jie privačiose grupėse dirbo, skatindami Helsinkio susitarimus“. Jie dabar nutildyti, tačiau Madride niekas negalės nutildyti jų tikslų, ir mes žiūrėsime, kad niekas nebandytų jų nutildyti, pasakė Carteris.

Liepos 31 d. JAV komisija iš Kongreso narių ir vyriausybės pareigūnų paskelbė raportą apie žmogaus teisių laužymus visame pasaulyje. Šis 269 puslapių raportas nurodo, kad Sovietų Sąjungoje yra įprasta suimti žmogaus teisių aktyvistus. Jų pernai buvo areštuota 112, o šiemet 57. Plečiasi ir sovietų religinių aktyvistų persekiojimas. Pernai pasodinta į kalėjimus 180, šiemet jau 264. Komisija primena ir totorių teisių laužymą, draudimą jiems sugrįžti į savo tėvų žemę Kryme, iš kur jie buvo ištrtmti Stalino. Nors Helsinkio susitarimuose kalbama apie žmonių teisę emigruoti, sovietai tą teisę paneigią. Devyni rusai, sukūrę šeimas su amerikiečiais, veltui laukia leidimo susijungti su savo šeimomis. Septyni sovietų piliečiai gyvena JAV ambasadoje, nes jie irgi negauna leidimo išvykti.

Toliau raportas pabrėžia šaltą ir kalkuliuotą Afganistano invaziją, kuri smarkiai apnuodijo Madrido suvažiavimo atmosferą.

Įdomu, kad šiame raporte ir Amerika kaltinama žmogaus teisių pažeidimais. Minimos juodųjų gyvenimo sąlygos Miami, kurios privedusios prie riaušių. Kalbama ir apie Naujosios Meksikos kalinių riaušes dėl sunkių kalinimo sąlygų. Neabejojama, kad šiais amerikiečių raporto kaltinimais Madride pasinaudos ir Sovietų Sąjungos kalbėtojai.

BELGŲ SPAUDA APIE KRATAS OK. LIETUVOJE

Briuselis. — Belgijoje leidžiamas biuletenis, skelbiantis žinias iš Sovietų Sąjungos ir jos valdomų kraštų, painformavo savo skaitytojus apie Lietuvoje pastaruoju laiku įvykdytas kratas ir kitataučių suėmimus. Biuletenis rašo, kad pas geologą Vytautą Skuodį, kuris buvo suimtas šių metų sausio 14 dieną, jau praėjusių metų lapkričio 24 dieną buvo padaryta krata, kurios metu buvo konfiskuota savilaidos dokumentų, rašomoji mašinėlė, magnetofonai ir keturių šimtų puslapių rankraštis "Dvasinis genocidas Lietuvoje". Kratai vadovavo majoras Vilimas. Biuletenio žiniomis, tą pačią lapkričio 24-ją dieną, papulkininkas Liniauskas vadovavęs kratai pas mokytoją Petrą Pečiulionį. Čia taip pat buvo konfiskuota savilaidos, užrašų knygelė ir archyvas, Petras Pečiulionis vėliau taip pat buvo suimtas.

Pagal biuletenio gautas žinias, lapkričio mėnesį taip pat buvo padaryta krata Kultūros ministerijos tarnautojos Danutės Keršiūtės bute. Iš Keršiūtės buvo konfiskuota rašomoji mašinėlė ir anglinis popierius. Po poros dienų Keršiūtė buvo tardoma ir raginama savo noru pasitraukti iš darbo. Jai nesutikus, ji buvo atleista iš darbo, tariamai už "amoralų elgesį". Keršiūtė kreipėsi į teismą, protestuodama dėl neteisėto atleidimo.

Šių metų sausio mėnesio pradžioje, toliau informuoja Belgijoje leidžiamas biuletenis, krata buvo padaryta pas Lietuvos Helsinkio grupės narį gydytoją Algirdą Statkevičių. Visos kratos ir suėmimai, pažymi biuletenis, susiję su byla Nr. 58. Pirmosios kratos ryšium su šia byla įvykusios praėjusiais metais rugsėjo mėnesį pas matematiką Algį Patacką ir vyresnįjį Termoizoliacijos Instituto mokslinį bendradarbį Juozą Propecką.

Biuletenis viename iš paskutinių numerių mini buvusį lietuvį politinį kalinį Justą Gimbutą. Vasario 12 dieną Justas Gimbutas Klaipėdoje buvo pašauktas į teismą, kaltinant jį gyvenimu be paso. Gimbutas 1948 metais karinio tribunolo buvo nuteistas už dalyvavimą Lietuvos patriotinia me sąjūdyje 25-rius metus kalėti. Kadangi nuosprendis buvo priešingas įstatymam, Gimbutas nepripažino jo teisėtumo. Atkalėjęs visą bausmę ir dar penkeris metus — viso 30 metų, — sugrįžęs į Lietuvą jis atsisakė imti sovietinį pasą, reikalaudamas leidimo išvykti į Ameriką. Dėl to jam buvo iškelta teisminė byla už gyvenimą be paso. Kaltinama sis atsisakė advokato. Kai teisėjas perskaitė kaltinimą, kuriame nurodomas ankstyvesnis Gimbuto teistumas, šis pasinaudojo vadinama "nušalinimo teise" ir nesutiko su teismo sudėtimi. Teisėjam ir tarėjam, išėjus pasitarti, rašo biuletenis, Gimbutas iš salės dingęs. Teismas buvo atidėtas.

Tas pats biuleteinis informuoja jog šių metų pradžioje, atlikęs penkiolikos metų bausmę, iš lagerio buvo paleistas Vytas Stašaitis. Jis buvo nuteistas už dalyvavimą pokario metais partizaninėse kovose. Bausmes turėjo baigti ir kiti pokario kovų dalyviai, bet apie jų likimą šiuo tarpu nieko nėra žinoma. Pavyzdžiui, nėra jokių žinių apie 1952-ais metais suimtą Klemensą Širvį.

— Ugandos valstybėje nutraukti Jungtinių Tautų šalpos siuntiniai šiaurės rytų provincijai, nes ginkluoti gyventojai ėmė puldinėti JT sunkvežimius. Badaujantieji gyventojai puola per sieną ir Kenijos miestelius, žudydatai ir plėšdami.

Izraelis pasigedo Amerikos veto

Tel Alvivas. — Izraelis kritikavo Ameriką, kad ji nevetavo Saugumo tarybos rezoliucijas, kuri pasmerkia Izraelį ir reikalauja visų valstybių iškraustyti savo ambasadas iš Jeruzalės. Čilė jau paskelbė, kad ir ji perkels savo pasiuntinybę į Tel Avivą. Jeruzalėje lieka tik 9 ambasados. Izraelio kovos lėktuvai vėl puolė taikinius Libane.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Portugalijos vyriausybė pareikalavo, kad keturi Sovietų Sąjungos diplomatai greit išvažiuotų, nes jų veiksmai, žinių rinkimas, šnipinėjimas nesiderina su diplomatų pareigomis.

— Austrija buvo susitarusi su Čile parduoti jai 100 lengvų šarvuočių ir 300 sunkiųjų kulkosvaidžių, tačiau, atsiradus socialistų partijoje opozicijai, nutarė ginklų Čilei neparduoti.

— Indijos vyriausybė pasidžiaugė, kad šalyje vėl atsirado daugiau tigrų. Prieš dvejis metus jų buvo likę 2,278, o šiemet suskaičiuota 3,015. Statistika rodo, jog per 8 metus vyriausybės globa ir priežiūra padidino ir raganosių bei liūtų skaičių.

— Afganistano prezidentas Karmalas pasakė į tautą kalbą, kurioje ragino visus susijungti prieš imperialistus. Jis dėkojo „herojškai sovietų tautai“, kuri atsiuntė ribotą karių kontingentą ginti Afganistano nuo imperialistų. Kai Afganistanas nebejaus grėsmės iš agresorių pusės, sovietai savo karius išgabens, pasakė Karmalas.

— Vakarų Virginijoje po smarkaus lietaus prasidėjo potvyniai šešiose apskrityse. Padaryta daug nuostolių.

— Berkeley, Kalifornijoje iraniečių studentų susirinkime rastos kelios bombos. Spauda sužinojo, kad bombas padėjo nauja iraniečių grupė „Irano išlaisvinimo armija“. Grupė įspėjo mokyklą, kurios salėje buvo padėtos bombos, kad jos ten yra, kad „nenukentėtų amerikiečiai“.

— Kanadoje, Albertos provincijoje, lankosi Naujosios Zelandijos užsienio reikalų ir prekybos ministeris Brian Talboys. Jis ieško Kanadoje investuotojų, kurie ryžtųsi atidaryti prie N. Zelandijos surastus gamtinių dujų šaltinius.

— Gvatemaloje politiniai prieš šai nušovė krikščionių demokratų partijos vadą Coatepegue miesto.

Radaras lėktuvų nepastebės

Washingtonas. — Gynybos sekretorius Harold Brown kiek plačiau papasakojo apie naują išradimą, kuris leis bombonešiams, kovos lėktuvams ir raketoms įsibrauti į priešo teritoriją nepastebėtiems, radaras jų negalės susekti. Išradimas pakeis karinį balansą Amerikos naudai. Išradimas vadinamas "Stealth". Pentagonas apie tą išradimą plačiau nekalbės. Tai pranešti sekretorius rado reikalą, kai sužinojo, kad šis tas jau žinoma spaudai ir kai kuriems Kongreso žmonėms. Iš spaudos puslapių matyti, kad bombonešiai ar kiti lėktuvai bus padengti tokia medžiaga, kuri absorbuos radarą, vadinas sovietų priešlėktuvinė gynyba bus užklupta. Daryti bandymai davė labai gerų rezultatų.

Gdanskas. — Lenkijos vyriausybės atstovai buvo susitikę su streikuojančių darbininkų delegacija ir tarėsi apie streiko baigimą. Buvo paskelbta, jog padaryta nemaža pažanga, ir tikimasi nuomonių suderinimo.

Washingtonas. — Gyvenimo pabrangimo liepos mėnesį nebuvo. Tai pirmas atsitikimas per 13 metų, nors maisto ir susisiekimo kainos pakilo, bet atpigo morgičiai, tai ir išsilygino.

SUVARŽYMAI LENKŲ — VOKIEČIŲ PASIENYJE

Sunkumai palietė laisvą prekybą

Rytų Berlynas. — Aštuoneris metus milijonai rytų vokiečių ir lenkų labai laisvai keliaudavo per savo bendrą sieną. Jiems nereikėjo nei pasų nei vizų nuo 1972 m. Dabar ši padėtis keičiasi. Priežastys — ekonominės, ne politinės.

Nuo 1972 m. lenkai, turėdami daug zlotų, bet neturėdami progų juos išleisti, pradėjo pardavinėti juos rytų vokiečiams už markes. Lenkai važiuodavo į Rytų Vokietiją pirktis jiems trūkstamų prekių, ypač namų apyvokos reikmenų, mėsos produktų. Vokiečiai vykdavo Lenkijon pasidžiaugti lenkų kavinėmis, pigiomis daržovėmis, vaisiais. Lenkams būdavo verta važiuoti į Rytinę Vokietiją vien tik benzino prisipilti.

Abiejų valstybių žmonėms šitokie santykiai patiko. Po kelerių metų, tačiau, vokiečiai pradėjo skųstis, kad lenkai išperka iš jų parduotuvių ir tokias prekes, kurių patiems vokiečiams trūksta. Nors komunistų vadai visada teigia, kad kapitalistinio pasaulio krizės jų neliečia, kylančios energijos ir žaliavų kainos parodė, jog taip nėra. Visa tai privedė prie stipresnės kontrolės kelionėms tarp Lenkijos ir Rytų Vokietijos įvedimo. Naujosios taisyklės daugiausia paveiks lenkus. Jie turės visas savo keliones į R. Vokietiją užregistruoti, gauti leidimus ir negalės ten išleisti daugiau negu 350 markių per metus. Statistika metų pabaigoje parodys, kaip šie nuostatai iš tikrųjų paveikia lenkų - rytų vokiečių bendravimą.

Prasidėjus lenkų darbininkų streikams, korespondentai Rytų Vokietijoje pastebi labai mažai užuojautos lenkams. Sakoma, jog veikia ir tradicinė vokiečių — lenkų neapykanta. Sunku tikėtis, kad lenkų pavyzdžiu pasektų ir rytų vokiečiai. Jie pasimokė jau 1953 metais, kad, kaip vienas rytų vokietis pasakė Vakarų korespondentui, "streikai nieko daugiau neduoda, kaip garsiąją "brolišką paramą". Ta parama esanti —sovietų tankai. Po "paramos" 1953 m. Rytų Vokietijoje nebebuvo jokių darbininkų neramumų.

Rytų Vokietijos spauda tris savaites visai neminėjo Lenkijos streikų, o vėliau vadino juos "laikinais darbų sustabdymais". "Neues Deutschlan" agentūra pabrėžė savo reportažuose Lenkijos valdžios užuominas, kad lenkų elgesį seka "sąjungininkai".

Vokiečiai puikiai žino, kad jų teritorijoje stovi 19 geriausių sovietų divizijų. Ateinantį mėnesį ruošiami manevrai, į kuriuos turi atvykti dar daugiau sovietų kariuomenės. Ta kariuomenė turės žygiuoti per Lenkiją, arba sukti aplink per Čekoslovakiją. Sovietų vadams, jei neramumai Lenkijoje nesibaigs, bus didelė pagunda pakeliui į manevrus sustoti Lenkijoje ir ten užsibūti, šalia Lenkijoje jau esančių dviejų šarvuotų divizijų. Panašiai sovietai pasielgė Čekoslovakijoje prieš 12 metų, palikdami savo dalinius po manverų dar prieš Čekoslovakijos invaziją.

Nepavyko gyventojų surašinėjimas

New Yorkas. —Neseniai pasibaigęs Amerikos gyventojų surašinėjimas parodė, kad jis nepavyko. Visa eilė miestų skundžiasi, kad surašinėtojai "nepastebėjo" ištisų miesto kvartalų. Tūkstančiai žmonių liko nesuskaičiuoti, o dėl to nukentės miestų finansai. New Yorko miestas šiemet turi 830,000 mažiau gyventojų, negu 1970 m. surašyme. Miesto meras pasiūlė 1 mil. dol. premijoms miesto tarnautojams, pašto valdininkams ir patiems surašinėjimo dalyviams. Visi, kurie suras neįregistruotą gyventoją, gaus po 10 dol. už kiekvieną. Dar nesuskaičiuoti asmenys galės dalyvauti specialioje loterijoje, kur laimės 1,000 dol. premijas.

Miestai, kurių gyventojų skaičius sumažėjo, gali netekti federalinių lėšų. New Yorkas, jei "nepadidins" savo gyventojų, per ateinančius 10 metų gali prarasti apie 1 bil. dol.

Ar pavyks rasti "Titanic" laivą?

New Yorkas. Amerikos mokslininkai, praneša AP agentūra, beveik įspėjo mįslę, kur yra transatlantinis keleivinis laivas "Titanic", kuris nuskendo 1912 m. balandžio mėn., susidūręs su ledkalniu. Laivo jūros dugne ieškojusios ekspedicijos vadovas M. Haris pareiškė, kad maždaug už 300 mylių nuo New Foundlando salos, apie 2 mylių gylyje specialiais instrumentais pavyko nutatyti objektą, kurio kontūrai atitinka "Titanico" dydį.

Bolivija griežtai persekioja komunistus

La Paz. — Naujoji Bolivijos karinė diktatūra griežtai išėjo prieš du svarbiausius savo priešus: organizuotą darbininkiją ir studentiją. Valdžia skelbia, kad unijos ir universitetai yra komunistų įtakoje. Keičiami unijų vadai, uždaryti devyni universitetai, atleisti nepatikimi profesoriai, uždarytos studentų organizacijos.

Amnesty International skelbia apie kareivių dalinio siautėjimą Caracoles mieste, kur žmonės buvo šaudomi, plėšiami, prievartaujami. Sakoma, kad nežinia kur dingo apie 900 žmonių.

Amerika gavo bazes Somalijoje

Washingtonas. — JAV - Somalijos derybos dėl karinių bazių baigėsi sėkmingai. Dabar, šalia anksčiau gautų bazių Kenijoje ir Omane, JAV karinės jėgos galės naudotis ir Berberos uostu bei aerodromu Adeno įlankoje, kur vyksta gyvas naftos laivų judėjimas. Anksčiau šioje pasaulio dalyje laisvojo pasaulio interesų saugotojas buvo Iranas, tačiau, pasikeitus vyriausybei, pasikeitė visa Indijos vandenyno ir Persų jūros padėtis. Dabar stipresnes karo jėgas čia laikys JAV.

KALENDORIUS

Rugpiūčio 25 d.: Liudvikas, Patricija, Gilius, Liudytė.

Rugpiūčio 26 d.: Zeferinas, Padvina, Algiminas, Ugnė.

Saulė teka 6:08, leidžiasi 7:39.

ORAS

Saulėta, temperatūra dieną 85 d., naktį 65 l.

DVIEJUOSE HORIZONTUOSE

KAS BUS SU MŪSŲ PARAPIJA?

Mintyse grįžtant į Chicagoje praleistas atostogas, prisimena ir malonus draugiškas, susitikimas su kun. Adolfu Stašiu naujai išremontuotoje, jaukioje Amerikos Lietuvių tarybos įstaigoje, Marquette Parke. Šiandien kun. A. Stašio jau nebėra Chicagoje: 33 metus ėjęs vikaro pareigas Šv. Kryžiaus lietuvių parapijoje, savu laiku sutuokęs gal daugiausia lietuviškų porų, pradžioje aktyviai dirbęs LB, o vėliau Altoje, šiandien jis ramiam poilsiui jau persikėlęs į St. Petersburgą Floridoje. Nors susitikę ne kartą „balamutais" esame vienas kitą pavadinę, bet tas žodis kun. A. Stašio žodyne nereiškė ką nors labai pikto, gal tiek, kad nuomonės ne visada sutinka. Bet juk gyvename demokratiniame krašte.

Kun. A. Stašį prisimenu bene nuo 1936—37 m., kai jis, būdamas Panevėžio mergaičių gimnazijos kapelionas, kas antrą sekmadienį katedroje sakydavo trumpus ir tikrai oratoriškus pamokslus. Jo pamokslų išklausydavo sakyčiau visos gimnazistės ir gimnazistai, kai tuom tarpu berniukų gimnazijos kapelionui žymiai blogiau sekdavosi.

Ir štai, palikus Lietuvą, kun. A. Stašiui Šv. Kryžiaus liet. šventovėje Chicagoje per 33 m. teko suvaidinti lietuviško vaidilos vaidmenį. Klebonų kun. A. Linkaus ir kun. E. Abromaičio laikais Šv. Kryžiaus parapijai ne taip blogai sekėsi atlikti religinį bei tautinį vaidmenį ir kartu finansiškai išsilaikyti. Maža kas abejoja, kad ypač tautiniu atžvilgiu kun. A. Stašio įtaka buvo nemaža. Juoba, kad čia skambėdavo „Dainavos" ansamblio giesmės ir ilgesnį laiką vargoninkavo tokie muzikai, kaip a.a. St. Sodeika ir P. Armonas, neužmirštant ir to, kiek lietuvių kunigų, naujųjų ateivių, čia rado prieglobstį.

Bet laikai keitėsi. Lietuvių antplūdis į pietvakarius ir priemiesčius beveik visai nutautino Šv. Kryžiaus parapiją, nors naujasis klebonas kun. V. Mikolaitis, šalia tvirtai stovint senjorui vikarui kun. A. Stašiui, kiek galėdamas bandė ir, manau, tebebando parapiją išlaikyti, kiek dar sąlygos leidžia, lietuvišką. Bet kai vos keliasdešimt lietuvių sekmadieniais šventovėje tepasirodo, vargu ar ką ir prie geriausių norų begali klebonas padaryti. O kuriją pasiekia konkrečios informacijos, statistikos.

Todėl ir aš, atostogaudamas Chicagoje, iš labai patikimų šaltinių patyriau, kad lietuviai Šv. Kryžiaus parapiją gali prarasti. Esą klebonas kun. V. Mikolaitis iš kurijos jau gavęs du perspėjimus, kad iš klebono pareigų pasitrauktų, ir galimas dalykas, kad kurija numačiusi jį vėl paskirti kurios nors dvasinės seminarijos profesorium. Kun. A. Stašiui pasitraukus į pensiją ir išvykus iš Chicagos, ši galimybė darosi dar realesnė.

Kai mane po šio pokalbio liepos 2 d. namo vežusiam ekonomistui J. Sakui apie tai prasitariau, ką prieš kelias minutes iš patikimų šaltinių girdėjau, jis labai konkrečiai pasiūlė: jei kurija iš lietuvių atimtų Šv. Kryžiaus parapiją su milžiniškais lietuvių aukomis pastatytais pastatais, mūsų reikalas būtų ją iš kurijos už vieną dolerį nupirkti.

Išklausius šio konkretaus ekonomisto pasiūlymo, man kilo klausimas: o ką lietuviai su bažnyčia ir pastatais darytų, jei aplink jų beveik visai nebegyvena?

J. Sakas tuojau pastebėjo, kad mums labai trūksta patalpų archyvams, kurie metams bėgant vis didės bei plėsis, kai tuo tarpu Jaunimo centre esančių archyvų patalpos jau perkrautos, Balzeko archyvai taip pat jau tiesiog veržiasi iš rūsio.

Tadgi, pasiūlymas įdomus ir aš jį čia iškeliu. Kokia šiandien, jau beveik dviems mėnesiams nuo ano pokalbio praslinkus, Šv. Kryžiaus parapijos ir klebono kun. V. Mikolaičio padėtis, nieko nežinau. Bet anuos perspėjančius skambučius, suskambėjusius kun. A. Stašiui išvykstant iš Chicagos, turėtų užgirsti tvirčiausią užnugarį turinti Lietuvių bendruomenės vadovybė, būdama kontakte su vysk. V. Brizgiu, nes nieko nedarius prarasti 1950—57 metais buvusią Chicagoje religinės -tautinės atsparos tvirtovę su retai kur randama tokia didinga bažnyčia ir parapijos pastatais, būtų nuodėmė. O kun. A. Stašio per 33 metus toje šventovėje palikų pėdsakų tikėkime istorija neužmirš.

Ką galvoja tauta tėvynėje

Nepaslaptis, kad prie grėsmės Šv. Kryžiaus liet. parapijai Chicagoje ir kitoms parapijoms bei įvairioms lietuvių institucijoms prisideda ir nutautėjimas bei abuojumas. Tai labai akivaizdžiai pastebi ir dabartinė Lietuvos pogrindžio spauda. Paskutiniame laisvuosius Vakarus pasiekusiame „Varpo" numeryje taip rašoma: „Antrojo pasaulinio karo metu iš Lietuvos į Vakarus pasitraukė apie 25,000 (? — Vl. R.) lietuvių. Kiek iš jų šiandien yra pabėgėlių ir kiek duoneliautojų, yra tikra, kad niekas tiksliai nežino, tačiau sprendžiant iš JAV Lietuvių fondo narių skaičiaus (Narių skaičius 4,444, tame tarpe apie 1,300 jau mirusių — Lietuvos pogrindžio spauda vadovavosi ankstesne statistika — Vl. R.), bei laikraščių ir knygų tiražo, neatrodo, kad pabėgėliško tipo išeivių būtų likę daugiau kaip 15 procentų. Tauta, kaip matome, nebūtinai nyksta tik Sibire. Tauta išeivijoje neatsilaiko ir prieš technologijos teikiamus patogumus, gerą ir lengvą gyvenimą ir turtą, ko siekiama beprotiškomis lenktynėmis su laiku ir kitais likimo bendrais..."

Toką nuomonę ape mus skelba Lietuvos pogrindyje su didele rizika leidžiamas „Varpas", kurio leidėjams, redaktoriams bei bendradarbiams kiekvieną dieną gresia kalėjimas. Ir kas dar įdomu, kad Lietuvių fondo narių rodiklis jiems sudaro pagrindą išeivijos lietuvių tautinei gyvybei nustatyti. Tas rodiklis labai greitai galėtų būti pakreiptas teigiama kryptimi, jei Lietuvių fondo narių skaičius pasiektų kad ir 10,000

Vl. R.

Japonija didina savo gamybos automobilių eksportą į užsienį. Pastaruoju metu siunčia daugiau kaip 40 modelių. "Toyotos" pakrovimas į laivą.

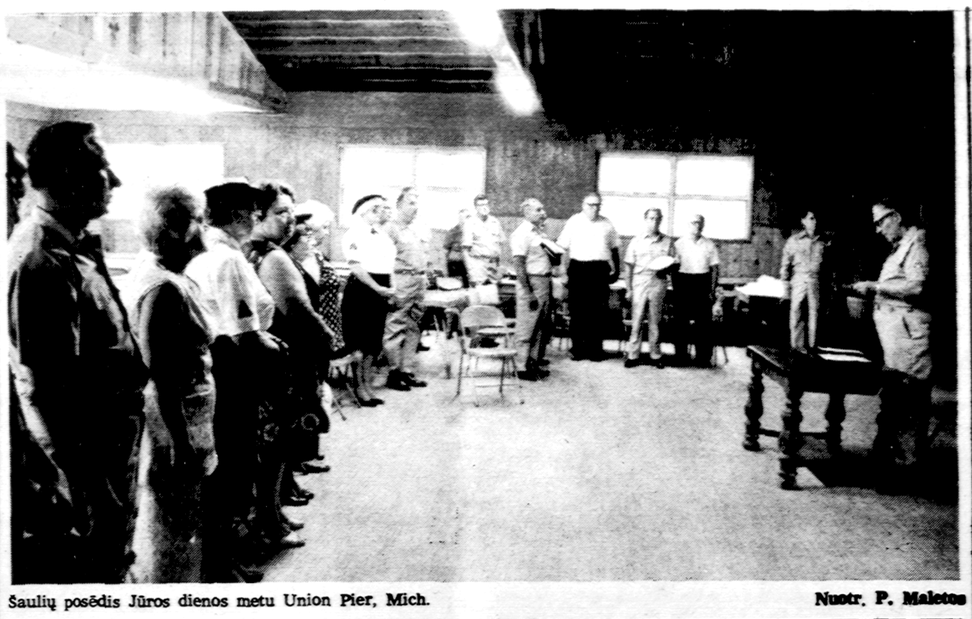

Šaulių posėdis Jūros dienos metu Union Pier, Mich. Nuotr. P. Maletos

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Second class postage paid at Chicago, Ill. Published daily except Sundays, Legal Holidays, days after Christmas and Easter by the Lithuanian Catholic Press Society.
Publication Number (USPS — 161000)

Subscription Rates $40.00 — Chicago, Cook County, Illinois and Canada. Elsewhere in the U.S.A. $38.00. Foreign countries $40.00.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
Chicago ir Cook County	$40.00	$22.00	$15.00
Kanadoje ..... U.S.A	40.00	22.00	15.00
Užsienyje	40.00	22.00	15.00
Kitur	38.00	20.00	13.00
Savaitinis	25.00	15.00	—

● Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.

● Redakcija dirba kasdien 8:30 — 4:00, šeštadieniais 8:30 — 12:00.

● Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

LIETUVIAI CALIFORNIJOJ

AIKŠTĖS ATIDARYMO IŠKILMĖS

1980 m. liepos 27 d. 12:30 val., sekmadienį P. ir P. Sakų sodyboje įvyko aikštės atidarymas.

Prieš keletą metų Petras ir Rūta Sakai nusipirko Gledalės apylinkėje, kalnų atšlaitėje gražią nuosavybę apie 1700 pėdų aukštyje, su dideliu žemės plotu - sklypu.

Sodyba supa iš rytų ir iš šiaurės kalnų tąsa, kelių šimtų pėdų aukščio, kurio atšlaitės apaugusios žaliuojančiomis pušimis ir kita kalnų augmenija. O iš vakarų sodybos pusės pro sodybą eina atšlaičiu kalnų vingiuotas kelias. Nuo kelio vakarinio pakraščio prasideda žemėjančios atšlaitės ir prarajos, kurios sudaro malonų ir įspūdingą vaizdą važiuojant keliu.

Sodyba pastatyta ant plokštumos su dideliu erdviu kiemu. Nuo sodybos į šiaurės pusę eina sodybos plokštumos tąsa su didele lyguma.

Kadangi sodybos savininkai yra visuomenininkai ir nuoširdūs lietuviai, todėl juos dažnai aplanko svečiai, kurie atsilankiusius nuoširdžiai priima. Kad svečiams būtų daugiau įdomumo, p.p. Sakai tą į šiaurę esančią lygumą dar geriau ištaisė ir paruošė gražią didelę aikštę. Specialiai aikštėje pastatė pastatą dėl svečių patogumo ir įrengė stalus ir suolus ir juos apdengė specialiu stogu, kur svečiai yra apsaugoti nuo saulės kaitros ir nuo lietaus.

Mėgėjams - sportininkams toje pačioje aikštėje įrengė krepšinio įrengimą. Šiauriniame aikštės krašte, ties kalno papėde stovi aukštas stiebas - kartis, ant kurios svečių pobūvio metu plevėsuoja tautinė vėliava.

Sodybos gražūs vaizdai ir įrengtoji aikštė tiek patraukė losangeliečių, kad aikštės atidarymo dieną (liepos 27 d.) beveik visų organizacijų atstovai iškilmėje dalyvavo.

Iškilmių dalyviai buvo nustebinti už aikštės kapitalinį įrengimą.

Vaišių metu organizacijų atstovai tarė žodį, reikšdami padėką p.p. Sakams už jų nuoširdų bendradarbiavimą su visuomene ir palinkėjo šios sodybos ir aikštės savininkams sėkmės.

Dalyvis

MIRĖ SAULIUS TOMAS ZAUNIUS

1980 m. rugpiūčio 16 d. Santa Barbaroje, Californijoje, savo darbovietėje staiga mirė Saulius Tomas Zaunius, buv. Lietuvos užsienio reikalų ministerio dr. Dovo Zauniaus ir operos solistės Vincės Jonuškaitės-Zaunienės sūnūs.

Velionis buvo gimęs Kaune 1929 m. rugsėjo 3 d. Nuo 1944 metų vasaros išgyveno ketverius metus Vakarų Vokietijoje, iš kur 1948 m. atvyko į Santa Barbara. Po to Los Angeles universitete (UCLA) studijavo politinius mokslus, gaudamas bakalaurą. Tolesnes studijas, deja, sutrukdė Korėjos karas. Saulius buvo mobilizuotas ir apie trejetą metų aktyviai dalyvavo karo veiksmuose, kur buvo sunkiai sužalota jo sveikata, nebepasitaisiusi ir po demobilizacijos.

Nepaisant įvairių sunkumų, Saulius Zaunius toliau tęsė studijas New Yorko universitete (NYU), įsigydamas politinių mokslų istorijos magistro laipsnį, diplominiam darbui pasirinkęs įdomią lietuvišką temą apie 1926 metų perversmą nepriklausomoje Lietuvoje. Dėl sveikatos pašlijimo toliau reikštis savo pasirinktų studijų srityje, deja, nebuvo palankių sąlygų.

1968 metais velionis vėl persikėlė Californijon, kur Santa Barbaroje savo mirusios sesers, anksty vesnės išeivės, namuose buvo apsigyvenusi jo motina, ištikimiausia ir visą laiką tik jam pasiaukojusi globėja. Graži ir sveika šios vietovės aplinka kurį laiką itin palankiai atsiliepė Sauliaus sveikatai. Jis čia sutiko ir vedė Dalią Žilinskaitę, su kuria susilaukė sūnaus, taip pat pakrikštyto jo senelio Dovo vardu.

Velionis buvo palaidotas 1980. VIII.19 d. Santa Barbaros kapinėse netoli savo tetos amžino poilsio vietos. Katalikiškose apeigose ir laidotuvėse dalyvavo Santa Barbaros lietuviai ir būrys šeimos giminių, draugų ir pažįstamų iš Los Angeles, sesuo dr. Augusta Zauniūtė - Šaulienė iš Chicagos, sesuo Giedrė Zauniūtė iš Crandordo, NJ., ir sesuo Danutė Leskaitytė - Allman su dukterimis iš Oregono.

Trumpą atsisveikinimo kalbą kapinėse Los Angeles skautų vienetų vardu pasakė Valerija Barmienė, jautrią užuojautą pareiškė daug šeimai padėjęs liūdesio dienomis santabarbarietis kaimynas Klemas Galiūnas, šeimos vardu pakviesdamas šermenų pobūviui į Vincės Jonuškaitės-Zaunienės namus (1315 Laguna St., Santa Barbara, Calif. 93101). Čia ilgesnę prisiminimų kalbą apie velionį, jo tėvus ir šeimą pasakė artimas jų bičiulis Bronys Raila.

Buvo sugiedota Marijos giesmė ir Lietuvos himnas.

— Nėra didesnės klaidos, kaip nepakankamai įvertinti priešą. **Kinų priežodis**

— Davimo būdas daugiau vertas, negu pati dovana. **Pierre Corneille**

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
Telef. — 337-1285
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
Ofisas:
700 North Michigan, Suite 409
Valandos pagal susitarimą

SOPHIE BARCUS
RADIO ŠEIMOS VALANDOS
Lietuvių kalba: nuo pirmadienio iki penktadienio perduodama nuo 4:00 val. p.p. iki 5:30 val. p.p. per tą pačią stotį. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Telef. 434-2413
1490 A M.
7159 S. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

NUMIZMATIKA

Jonas K. Karys

Žodynas, raštai. 340 pusl. Kieti viršeliai. Kaina su persiuntimu $16.00. Spausdino Immaculata Press, Putnam, Conn.

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS PINIGAI

Jonas K. Karys

Ostrublis, Ostmarkė, Auksinas, Litas. Istorija ir Numizmatika (su 160 pav.) 255 pusl. Spausdino Tėvų Pranciškonų spaustuvė. Kaina su persiuntimu $5.75. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63 St., Chicago, IL 60629

Under the Sword of Damocles

A novel by
ANATOLE KAIRYS

Translated from the Lithuanian by
NIJOLĖ GRAŽULIS

This book is dedicated to all those who have suffered and died because of Communism and Nazism.

This revised and enlarged edition was published by the Lithuanian Literary Assn., Chicago 1980.

Kaina su persiuntimu $10.95.

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

Illinois gyv. dar prideda 60 ct. valstijos mokesčio.

RAKTAS Į NAUJĄJĮ TESTAMENTĄ

Antanas Rubšys

I-ji dalis. Knygoje 10 skyrių. Naujojo Testamento: Bendrija ir jos savimonė, jos lopšys istorijoje. Senojo Testamento tauta. Izraelis. Krikščionybė. Naujos sandoros Bendrija. Jėzus — Naujojo amžiaus pranašas. Jo darbai. Dievo bendrija visiems. Paulius Apaštalų tarpe, Jo išmintis. Samprata, Dievo tautos samprata.

Išleido KRIKŠČIONIS GYVENIME, 1978. Kietais viršeliais, 394 pusl. Kaina su persiuntimu $8.90. Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd Str., Chicago, Il. 60629.

LIŪDNAS PRŪSŲ LIKIMAS

Prūsų skalvių ir jotvingių likimas susiklostė dramatiškai. Jie nespėjo sudaryti vieningos valstybės, kai juos užpuolė stipresni, labai agresyvūs kaimynai. X—XIII a. iš pietų juos spaudė lenkai, o galiausiai pavergė vokiečių riteriai. Prūsų istorijoje yra ir herojiškų puslapių. 1260—1274 m. įvyko vienas didžiausių to meto Europos sukilimų: tai prūsų prieš vokiečius. Vadovavo drąsus prūsų karžygys Herkus Mantas. Jau nemaža žemių buvo išlaisvinta, mėginta suvienyti jėgos. Prūsų sukilėliams teikė paramą Lietuvos karalius Mindaugas. Po ilgų ir sunkių kovų sukilėlių jėgų vis dėlto nepakako išsivaduoti. Herkus Mantas buvo nužudytas.

Č. Kudaba (iš "Kur Nemunas teka")

Advokatų Draugija
VALDEMARAS BYLAITIS
IR
VINCAS BRIZGYS
Teisių daktarai
2458 W. 69th St., Chicago, Ill.
Visi tel. 778-8000
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8004
Priima ligonius pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.; pirm., antr., ketv. ir penkt. 1:00 - 5:00 val. popiet, treč. ir šešt. tik susitarus

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt. 10-4; šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477; Rez. 246-2839
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Specialybė — Nervų ir Emocinės ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — BE 3-5893
Specialybė Akių ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — 582-0221
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
6441 S. Pulaski Rd.
Valandos pagal susitarimą

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

6132 S. Kedzie Ave. Chicago
WA 5-2670 arba 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGOS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA
Valandos pagal susitarimą

Įstaigos ir buto tel. 652-1381
DR. FERD. VYT. KAUNAS
Gydytojas ir Chirurgas
DIPLOMATE, AMERICAN BOARD OF FAMILY PRACTICE
1407 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Kasdien 10-12 ir 4-7 išskyrus treč. ir šešt.

DR. IRENA KYRAS
DANTŲ GYDYTOJA
2659 W. 59 St., Chicago
476-2112
Val. pagal susitarimą. Pirm., antr., treč. ketv. 10 iki 6 val. Šeštad. 10 iki 1 val.

Tel. ofiso ir buto: OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
Lietuvis gydytojas
3925 West 59th Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 12-4 val. popiet ir 6-8 val. vak. Treč. ir šešt. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Val.: Kasdien nuo 10 v. ryto iki 1 v. p.p.
Ofiso tel. RE 7-1168; rezid. 239-2919

Ofs. HE 4-1818; Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-mos ir Campbell Ave. kampas)
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 3 iki 7 v. p. p. Tik susitarus.

Tel. 282-4422, 373-5222, 236-0575
Dr. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 NO. WABASH AVE.
4200 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "Contact lenses"
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 popiet ir ketv. 5-7 vak.
Ofiso tel. 776-2880, rezid. 448-5545

Ofiso tel. HE 4-2123, namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus.

Ofs. tel. 586-3166; namų 381-3772
DR. PETRAS ŽLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val.: pirm., antr. ketv. ir penkt. 2—7) šeštadieniais pagal susitarimą.

Apsimoka skelbtis dien. DRAUGE, nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, gi skelbimų kainos yra visiems prieinamos.

Komunistinėje Lenkijoje

DARBININKAI PRIEŠ KOMUNISTUS

Mūsų skaitytojai jau gerai žino, kad pastaruoju metu komunistų valdomą Lenkiją palietė didžiulė streikų banga. Sustreikavo dviejų šimtų įmonių darbininkai, ypatingai šiaurinėje ir vakarinėje Lenkijos dalyse, kur yra stambi Lenkijos pramonė. Šiemetinis streikas savo prigimtimi labai ypatingas. Valdžia nedarė nuolaidų, ėmėsi griežtų priemonių, suėmimų.

Rašant šias eilutes, jis dar nebuvo galutinai pasibaigęs, tačiau jis pateikė daug medžiagos šiam streikui įvertinti, iškelti jo priežastis ir palyginti komunistinių kraštų darbininką su Vakarų kraštų įmonių darbininkais, jų teisėmis. Beje, šis streikas Lenkijoje nėra didelė naujiena: Lenkijos darbininkai streikavo ir tai labai efektyviai, 1970 ir 1976 metais. Tada streikai reiškėsi net komunistų partijos ir politinės policijos būstinių deginimu.

Sustokime prie Lenkijos pokario meto santvarkos ir priežasčių, kurios iššaukė streiką.

*

Lenkija buvo atkurta 1945 metais. Didžiosios Vakarų valstybės ją perleido Sovietų Sąjungos sferon. Buvo sukurta Maskvos palaiminta komunistinė vyriausybė, Sovietų Sąjungos pavyzdžiu. Karo metu buvo sunaikinta 38 proc. krašto turtų. Lenkija neteko Sovietų naudai daugelio rytinių žemių; už tat ji gavo labai pramoningas Vokietijos sritis ir derlingas Pomeranijos žemes, W. Churchilio žodžiais, „po I pasaulinio karo Lenkija buvo per daug pasistūmusi į Rytus, o po II pas. karo — per daug į Vakarus"...

Gavusi puikius Rytų Vokietijos uostus, miestus, fabrikus ir žaliavomis turtingas sritis, Lenkija, buvus beveik išimtinai žemės ūkio kraštas, tapo pramonės šalimi. Šiandien Lenkija savo pramone yra dešimtoji šalis pasaulyje. Tik 8 pasaulio valstybės gamina daugiau plieno ir cemento kaip Lenkija. Automobilių gamyboje Lenkija yra vienuoliktoje vietoje. Neatsilieka ir daug kur kitur.

Tačiau Lenkijos žemės ūkis nebuvo sumodernintas ir liko primityvus. Tiesa, kolchozai čia nebuvo įkurti (jų yra labai mažai). Du trečdaliai žemės ūkio yra privačių savininkų rankose ir tik trečdalis valstybiniai dvarai. Yra 3.2 milijonai smulkių ūkių, kurių vidurkis siekia tik 4.9 hektarus. Tik 14.2 proc. ūkių yra didesni kaip 10 hektarų. Jaunimas, kaip ir okup. Lietuvoje, vengia dirbti žemės ūkyje. 1.2 mil. ūkininkų yra daugiau kaip 55 metų amžiaus. Iš jų 441,000 ūkių neturi įpėdinių. Beveik kas antrą ūkį dirba tik moterys. Vyrai bėga į pramonę, į fabrikus. Apdirbamoji bei varomoji jėga liko arklys. O arklys brangus gyvulys, reikalaujas daug pašaro. Giereko pirmtakūno Gomulkos žodžiais, "vieną dieną visa Lenkija pražus arklio pilve..." Valstybiniai dvarai blogai tvarkomi. Kiekvienam šimtui hektarų tenka 24 dirbantieji. Dažnai trūksta pašarų. Taip 1975 - 1976 m. buvo nelaiku papiauta 2 milijonai kiaulių ir 100,000 galvijų, nes trūko jiems pašaro. Nenuostabu, kad žemės ūkis nepagamina nei pakankamai mėsos, nei duonos.

Paskutinių trejų metų bėgyje Lenkija kasmet turėjo pirktis užsienyje 7 mil. tonų javų ir pašarų. Rekordinis 1974 metų derlius (23 milijonai tonų) kitais metais nebuvo pasiektas. 1979 m. jis tesiekė 17.5 mil. tonų. Šiais metais numatomas dar mažesnis derlius, nes apie 1.5 mil. hektarų pasėlių buvo lietaus bei potvynio apsemta ir žuvo. Reikės importuoti 10 mil. tonų kukurūzų. Nežiūrint to, Lenkija turi tam tikrą savo produktų dalį pigia kaina parduoti "didžiajam broliui". Pati stigdama maisto, ji išveža į Vakarų kraštus skaniausią savo kąsnelį — garsiuosius lenkiškus kumpius, kad galėtų gauti "supuvusių vakarų" valiutos. Savo pramonės gaminius ji beveik išimtinai išveža į Sovietų Sąjungą ir kitas komunistines valstybes, pagal Comecono planus, parduoda pigia kaina. Stinga Vakarų kraštų pinigų. Tiesa, čia daug padeda užsienio lenkai, turizmas, bet kiauro maišo nepripilsi.

Pastaruoju metu ypatingai ėmė trūkti maisto produktų: mėsos, duonos, daržovių, vaisių. Susidarė pirkėjų eilės ne tiktai prie minėtų dalykų parduotuvių, bet ir prie aprangos, baldų parduotuvių. Buvo drastiškai pakeltos kainos. Darbininkai pradėjo reikalauti aukštesnio atlyginimo. Deja, komunistinė valdžia jo nesuteikė. Jeigu kur kiek ir pridėjo, tai ne tiek, kiek reikėjo. Nuo š.m. liepos 1 dienos mėsos kainos buvo dvigubai pakeltos. Ėmė trūkti ir kūro — anglių, nors Lenkija yra anglių kraštas. Trūksta ir benzino. Lenkijai kasmet jo reikia 17 milijonų tonų. Tuo tarpu Sovietai teparduoda 13.1 mil. tonų. Be to, rusai naftos produktų kainą nuolat kelia. Pirktis naftos iš kitų kraštų — beveik neįmanoma — trūksta užsienio valiutos.

*

Didžioje ūkinėje krizėje Lenkijai verkiant reikia užsienio pagalbos. Deja, idėjiškai artimi Rytų bloko kraštai, įskaitant Sovietų Sąjungą, jos suteikti negali, nes patys neturi. L. Brežnevas, į kurį lenkų Gierikas kreipėsi, prašydamas padėti, vietoje duonos pasiūlęs botagą. Vakarų kraštai taip pat abejingi. Tik viena Vakarų Vokietija pažadėjo 1.2 bilijono markių kreditus. Lenkai jais labai apsidžiaugę ir net komunistų vadai Lenkijos himno žodžiais, uždainavę: "Jeszcze Polska nezginęla" (dar Lenkija nežuvo)...

Streiko metu įmonių darbininkai įvairiose krašto vietose šaukė mitingus, sudarė savo profesines sąjungas, nepripažindami komunistinių profesinių organizacijų. Jų išsirinktų atstovų reikalavimai peržengė ekonominius reikalavimus ir pradėjo reikštis politiniais motyvais: daugiau asmens laisvės, leisti daugiau religinių laikraščių, katalikams reikalaujama laisvės naudotis televizija, radiju. Reikalaujama panaikinti privilegijas komunistiniams pareigūnams, milicijai, neišvežti į užsienį mėsos, kai jos trūksta krašte, pastatyti paminklą žuvusiems 1970 m. streiko metu (oficialiai skelbiama, kad tada žuvo 45, bet iš tiesų buvo daugiau) ir pan.

Mums įdomūs faktai, kad komunistinio krašto darbininkai išėjo prieš komunistinius funkcionierius. "Liaudis prieš liaudį", mūsų humoristo žodžiais, "O ta liaudis, kad ją biesas, yr' didžiausias liaudies priešas".

Charakteringa, kad Lenkijai atsisakė padėti Sovietų Sąjunga ir kiti komunistiniai kraštai. Tačiau Šv. Tėvas (lenkas) prašė tikinčiuosius padėti Lenkijai maldomis. Vis dėlto Lenkijos episkopatas nėra griežtų priemonių šalininkas ir prašė susilaikyti nuo išsišokimų. Jų nenori ir patriotų lenkų dauguma. Ir tam yra priežasčių: Sovietai turi su Lenkija ilgą sieną, pačioje Lenkijoje laiko savo karines bazes ir gali kiekvieną dieną Lenkiją užimti.

Neigiamai paveikė lenkus ir JAV-bių Valstybės departamento keliais atvejais padarytas pareiškimas, kad Amerika lenkų darbininkų judėjimo neužtars.

b. kv.

Daugelyje Lenkijos vietų buvo smarkūs lietūs, iššaukę potvynius. Labai nukentėjo pasėliai, laukiama menko derliaus

UŽ KĄ SOVIETUOSE PATENKAMA Į VAKARUS

Sovietų Sąjungoje yra sena, dar prieš Spalio revoliuciją įsteigta literatų draugija, kuri vadinasi "Neturtingų ir nusigėrusių rašytojų fondas". Jis veikia ir dabar, turi pakankamai pinigų. Fondo nariai gali gauti pašalpos, tačiau tam reikia lankstytis režimui. Apie tai pasakoja Vasilijus Aksionovas, rašytojas, neturtingas, gal ir nugeriąs, tačiau nemokėjęs prisitaikyti prie režimo nustatytos rašytojams linijos. Dėl to buvo pašalintas iš fondo narių, išmestas iš Sov. Sąjungos Rašytojų draugijos ir negalėjo likti Sov. Sąjungoje: jis buvo, "mandagiai" išsiųstas į Vakarus „neribotų atostogų" beveik be vilties sugrįžti atgal.

Aksionovas išvyko iš Sov. Sąjungos šių metų liepos 22 d. ir atvyko į Milaną. Milano dienraštis "Corriere della sera" 1980.VIII.5d. laidoje (nr. 176) atspausdino pasikalbėjimą su Aksionov, kurio pagrindines mintis čia paduodame.

Aksionovas, 48 metų, gydytojas, specialistas plaučių ligų, populiarus romanų rašytojas, turis ypač didelį pasisekimą tarp rusų jaunimo, kuris nepritaria dabartiniam sovietiniam režimui. Italijoje yra išleisti du jo romanai: "Žvaigždėtas bilietas" ir "Nudegimas". Tikisi gauti sovietinės vizos pratęsimą, pabuvęs Italijoje vykti į Jungt. Amerikos Valstybes, kur Los Angeles universitetas jį kviečia atsilankyti su paskaitomis. Planuoja parašyti naują romaną "Pesimistinė utopija", išleisti apysakų rinkinį ir vieną darbą teatrui.

— Kiek laiko tikitės išbūti Vakaruose? — klausia minėto laikraščio korespondentas.

— Nežinau. Bijausi, kad gal šešiasdešimts metų...

— Kodėl išvykote?

— Jau trūko oro, negalėjau kvėpuoti. Galėjau ir toliau rašyti Sov. Sąjungoje, bet mano raštų niekas nespausdins, neišleis. Paskui vis didėjantys grasinimai. Nepatikimiems ir neištikimiems intelektualams Sov. Sąjungoje taikoma rafinuota taktika: pirmiausia paleidžiama gandas, kad toks "rengiasi emigruoti" — reiškia ruošiasi būti savo tėvynės išdaviku. Tada draugai ir prieteliai ima jo vengti, bijotis lyg kokio raupsuoto renegato. Susidaro apie tokį tuštuma, jis nuo visų izoliuotas, o gandai iš aukščiau atakuoja tokio žmogaus moralę: jam prikišama visokie moraliniai nusikaltimai, dėl kurių jis norįs pabėgti į užsienį. Įvairios institucijos tokį pašalina iš savo tarpo, kaltindamos išdavyste, nukrypimu nuo linijos ir pan. Norėdamas rasti ramybės, toks pasiprašo paso į užsienį.

— O pasą ar buvo nesunku gauti?

— Gavau jį po mėnesio. Jį man įteikė eilinis ir pilkas tarnautojas. Paniekiškai šaipydamasis man sako: "Štai pasas. Toliau viskas priklauso nuo tavęs. Jei susikompromituosi, bus atimta pilietybė ir niekad negalėsi grįžti atgal". Tas pasakymas nuolat mane graužia, nes Maskvoje palikau sūnų, tėvą, dvi seseris, draugus, pagaliau — gal bus retoriška — ir savo tėvynę.

— Ko labiausiai pasigesite būdami tremtyje?

— Rusui rašytojui esminis dalykas yra rusų kalba. Aš naudoju liaudies vartojamą kalbą, reiškia gyvąją kalbą, kuri diena iš dienos vis keičiasi.

— Ar save laikote kitamin-čiu?

— Jokiu būdu. Kitaminčiai yra įsitraukę į politinę veiklą. Aš politika neužsiimu, bent griežta ir siaura prasme.

— Esate marksistas?

— Juo buvau, kol sovietiniai marksistai nesugriovė visų mano iliuzijų.

Vasilijus Aksionovas

— Ar esate krikščionis?

— Taip, daugiau filosofine prasme, nes bažnyčią nedažnai lankau. Neseniai mane sukrėtė laiškas, gautas iš Kazam kaimo, kuriame esu gimęs. Rašė senas mūsų šeimos draugas. Jis atskleidė paslaptį — pavojingais Stalino laikais buvęs pakrikštytas šoferio, kurį jis turėjo būdamas vietos kaimo seniūnu. Šeima apie tai nieko nežinojusi.

— Jau esate anksčiau buvę Vakaruose. Kas jus traukia į Vakarus?

— Yra toks rusiškas priežodis, taikytinas mūsų valdžiai. Sakoma: nerodyk kaimynams savo sąšlavų. Pas mus, vietoj išvalyti kambarį ir išmesti sąšlavas, jos rūpestingai saugojamos, slepiamos, kad niekas nepamatytų. Vakaruose tuo tarpu galima viską žinoti, kas kur atsitinka, galima kalbėti, galima atskleisti nešvarius dalykus ir taip padaryti valymus.

— Ar nevilioja jus Vakarų gerovė?

— Kada palyginu Milano universalines krautuves su mūsų GUM magazinais, kai lyginu italų miniją su skurdžia, suprakaitavusia rusų minia, bėgiojančia nuo krautuvės prie krautuvės, kad galėtų ką nors nusipirkti, kai pagalvoju kaip valgo ir gyvena pas jus, man yra labai skaudu pagalvojus apie mano tautiečius. Kyla pasipriešinimo nuotaika, nors gerai žinau, kad tai, kas yra pas mus, kalti ekonominiai eksperimentai, kurie viską sužlugdė.

— O kaip gyvena, ką galvoja sovietinis jaunimas, jūsų raštų skaitytojai?

— Jie turi daug bendro su Vakarų jaunimu: tas pats skonis, tos pačios viltys. Tačiau problemos yra skirtingos. Čia jaunimas kovoja su lėkštumu, kurį provokuoja komunikacijos priemonės (mass media) ir ekonominiai interesai. Rusijoje kovoja už savo tapatybės išlaikymą prieš valdžios varžtus. Toji kova, tikėkite manimi, yra labai kieta. Tačiau abu pasauliai yra susirūpinę grėsme karo, kuris gali kilti kiekvienu momentu, net atsitiktinai. Taip pat ir Rytuose jaunimo tarpe plinta misticizmas, sektos, fantastiškos doktrinos, tūkstančio metų pranašai.

— Palikote Maskvą vos trys dienos prasidėjus olimpiadai. Kokia buvo Maskvos atmosfera?

— Laidotuvinė. Jokio džiaugsmo gatvėse, visur pilna policijos, liūdesys, kai žmonės per ištisus metus laukė tos olimpiados, kaip džiugios šventės.

— Kaip Rusija išgyvena Afganistano avantiūrą?

— Laikraščiai apie tai nieko nerašo, nebent "Apie statybos laimėjimus Kubale" (Toks vieno "Pravdos" straipsnio pavadinimas). Žinoma, žmonės žino, kad jų vaikai tenai žūsta, rūpinasi, bet nekalba ir apie žuvusius afganistaniečius. Net ir intelektualai yra indiferentiški. Didelis skirtumas nuo Čekoslovakijos invazijos laikų. Bet kai Prahoje sužlugo visos viltys, dabar viskam yra vien apatija.

— O kaip intelektualai aiškina karinę inviziją į Afganistaną?

— Esame akivaizdoje tradicinio carų imperializmo, tik nudažyto raudona spalva. Islamo revoliucija negrėsė mūsų islamiškom respublikom, bent artimoje ateityje. Islamas galėtų būti traukiamoji jėga tiktai tada, kada griūtų sovietinė sistema, bet tai būtų katastrofa ir visam pasauliui, nes virš mūsų galvų lėktų atominės bombos. Visi svajojame, kad Sov. Sąjunga pasikeis, pamažu taps demokratiškesne, bet tai yra tik svajonės. Reikia linkėti, kad bent esamoji padėtis būtų išlaikyta. Tam reikia atoslūgio ir pačių Vakarų naudai.

* * *

APIE ALEKSANDRĄ STULGINSKĮ

Tame kambaryje begyvenantį aplankė mane buvęs prezidentas Aleksandras Stulginskis. Ta pati ruda barzdikė bei ūsiukai. Tos pat gudrios primerktos akutės. Ta pati satyriška šypsena. Visai nenusiminusi išvaizda. Praktiškas, išmintingas vyras. Klausia mane: Kaip manai? Daugis nūn bėga per žaliąją sieną į Vakarus. Baugina žmones tie suėmimai. Nors niekuo, kiek nusimanau, nesu nusikaltęs bolševikams, bet juk buvau vadinamosios dabar buržuazinės Lietuvos prezidentas. O tai naujajai valdžiai, berods, atrodo nusikaltimas proletarinėms masėms. Tad kaip? Ar man bėgt ten į Vakarus, ar pasilikt čia?

Aš nesvyruodamas griežtai patariau bėgti, jei jis mano galėsiąs Vakaruose badu nemirti. Jis prisipažino įstengsiąs. — Tad bėk, būtinai! kategoriškai pareiškiau aš. — Bet, bet, — susvyravo Stulginskis — mano čionykščiai geri pažįstami komunistai, kuriems esu kuo padėjęs, man pataria nebėgti: girdi, mes jus užtarsim.

M. Vaitkus (iš Milžinų rungtynėse)

ANTRAS PASAULIS

ALOYZAS BARONAS

34

Tą garbingą darbą atliko veikėjas Veikus, gerokai kovojęs, kad prie kardo būtų pridėta ir kasa, bet jis buvo nubalsuotas, nes didžiajai daugumai toks pasiūlymas atrodė juokingas. Jeigu Alta yra kovotoja, tai jai užtenka ir kardo. Ir taip įteikė Veikus kardą, o Altos pirmininkas dėkojo ir savo kalboje pabrėžė:

— Tauta nemiršta, kol šitokie ginklai įteikiami senųjų organizacijų.

Visų ginklų rūšių simbolis kardas tapo Altos nuosavybe, kad ši organizacija kovotų, o buvę kariai, kaip jau pakankamai prisikariavę ir kovose pavargę, pas Tamą skambino stiklais, maždaug taip, kad laisvės nevertas, kas negina jos. Ir neliko kardo. O kas be kardo? Kaip gi tu tą nenaudėlį priešą muši?

O po to atėjo eilė antaninei. Ji gal dar nelabai buvo pasišovusi mirti, bet tą mirtį galima buvo paskubinti, kai nebebuvo Maikio, o kasoje buvo tūkstančiai.

Po daug didesnių kovų negu Kareivių draugijoj Šv. Antano rėmėjai nubalsavo, kad nieko daugiau ir tobuliau negalima nuveikti, kaip tik pasidalinti kasa. Taip rodąs ir Kareivių draugystės pavyzdys. Taip ir buvo padaryta lietuvybės garbei ir naudai, tik buvo apgailestauta, kad nėra kardo, kurį galėtų kam nors įteikti, kaip ištikimybės ir kovos už Lietuvos laisvę simbolį.

Tobulai panašus likimas ištiko ir Raudonąją Rožę. Ir amžiną atilsį joms ir jų nariams, kurių vis pas Tamą mažėjo ir, jei ne nauji daliniai, galima sakyti, patvarūs, nors ir ne per dideli, rezervai, Tamo visapusiška įstaiga būtų užgesus. Ir būtų tiesiog tragiška, jei būtų užgesęs šis lietuviškas širdis guodęs ir tautinę mintį palaikęs ugniakuras.

Ir dar būtų buvę graudžiau, jei nebūtų naujųjų, nes senosios gvardijos vaikai, taip pat dalyvavę tų garsiųjų organizacijų išdalybose, visai nusisuko nuo Tamo. Jie nusipirkę namą įsteigė veteranų klubą. Be abejo, tai nelabai patriotiškas mostas Tamo atžvilgiu, bet Tamo šviesusis švyturys neužgeso, to antro pasaulio žmonės nenustojo egzistuoti. Ir net atsirado naujųjų, kurie Tylos sakinį kartojo:

— Būkim geruoju, būkim geruoju.

Žinoma ir gerai, kad niekas jo neklausė, nes tas būkim geruoju reiškia ne ką kitą, kaip nuobodybę, tiesiog pelėjimą, kuo turėtų susirūpinti ir aplinkos švaros išlaikymo įstaiga. Taip ir užgeso su visom garbėm ir kardais kareivių draugystė, Raudona Rožė ir net Šv. Antano draugija, nuvariusi į grabą Maikį. Visa taip prapuolė, kaip ten Baranausko šilely, ant lauko pliko, tik šoblė liko tėvynės meilės liudijimui.

— Būkim geruoju, — sako naujas tautietis.

— Įpilk rėksniui, Butkui ir Douglo neužmiršk, — ištaria viršila.

— Kaip pirmadienį teka saulė, — žengia šaldytuvo link Tamas.

Kito pasaulio gyvenimo negali sustabdyti nei pinigų pasidalinimai, nei mirtys, nei didysis kardas, patekęs į Altą, kaip didžiosios patriotybės ženklas.

Pusininkas

Veteranai beveik nokautu patiesė savo brolį Tamą. Įsisteigė savo klubą, pakabino vėliavą ir visai suamerikonėjo, nors kiekvienas jų moka uždainuoti lietuviškai, keiktis ir net kalbėti. Bet tokio lietuviškumo vis tiek nebuvo kaip pas Tamą. Patriotizmo klube daug mažiau, nebent kas lietuviškai "Į sveikatą" sušukdavo. Bet šiaip jau didžioji dalis vyrų, jau solidnus pilvus auginančių ir taip besidarančių frontininkais, buvo lietuvių kilmės. Daugumos šių vyrų papilnėjusių iš priekio, kaip jie sakydavo iš fronto, net ir žmonos buvo lietuvių kilmės. Ne viena jų mokėjo savo vyrą lietuviškai pakeikti ar kaip kitaip išreikšti savo lietuvišką kilmę. Žinojo ir Vasario šešioliktąją ir Vytautą Didįjį, kuris maudė priešus Juodojoje jūroje, kaip čia kokį Maikį viskyje. Patriotizmo buvo apsčiai, bet didžiausias patriotizmo bruožas buvo, kad tame pačiame name, tikriau, jo kampe, apgyvendino Tonį, žmogų, neseniai atvykusį iš Belgijos, dirbantį ir išgeriantį, kaip ir visi padorūs lietuviai. Nuomos jis nemokėjo daug; juk čia jis priimtas taip kaip lietuvis, o antra, reikėjo, kad būtų gyvas žmogus šiame pastate, kur buvo įrengtas nugėrimui klubas, prieš kurį ant stiebo plevėsavo žvaigždėtoji vėliava. O čia pat nuolat sukiojosi vaikigaliai, norėdami pasisupti ant vėliavą keliančios virvės. Klubas buvo vispusiškai padori vieta, tik gal Tamas ir buvo kiek kitos nuomonės. Bet ar suprasi kiekvieno garbingas užmačias ar tolimo ėjimo didingus kelius?

Tonis taip ir gyveno tame namų ketvirtadaly. Kad ir ne veteranas, bet kaip įnamis prie veteraniškos veiklos prisidėdavo. Kai reikdavo, šiukšles išnešdavo, padėdavo sutvarkyti priešais namus aikštelę. Tiesiog nuostabus pastiprinimas veteranams, besimušantiems dabar ne su kokiais japais ar fricais, bet su bosais, nuosavomis ar svetimomis bobomis ir viskio, bei alaus dėžėmis.

(Bus daugiau)

„Dainavos" ansamblio šį rudenį statomo muzikinio veikalo „Čičinskas" solistų repeticija. Iš kairės V. Paulionis, R. Strimaitis ir V. Liorentas.

Nuotr. V. Jasinevičiaus

JAV POLITINĖ VEIKLA IR MES

IGNAS BUDRYS

Jau kuris laikas kaip man teko gyventi arba grynai amerikoniškoj aplinkoj arba mažose lietuvių kolonijose. Toks truputį nuošalesnis gyvenimo būdas padeda objektyviau pažvelgti į Amerikos lietuvių veiklą ir jos rezultatus. Norėčiau akcentuoti Amerikos lietuvio savoką, kadangi veikla JAV politiniuose ir visuomeniniuose sluogsniuose tegali būti iš plėsta tik Amerikos piliečių lietuvių.

Pirmiausia pažvelkime į šiemetinius didesnius užsiėmimus ir jų rezultatus. Tautinių šokių ir dainų šventės, jaunimo kongresai, masyvūs suvažiavimai turi labai mažai įtakos Amerikos visuomenėje. Visi šie didieji ir vertingi parengimai yra su tikslu mus pačius užangažuoti platesniam lietuvybės labaui arba tiesiog pasirodyti sau, kad mes dar gyvi, stiprūs ir sugebą suruošti šokių šventę arba ką nors panašaus. Į salę pasiklausyti ar tai mūsų operų Chicagoje ar tai pasigėrėti šokių, susirenka beveik vien tik lietuviai.

Šitokie parengimai gali būti pateisinti tik tada jeigu jų pasėkoje mes užangažuosim naujas generacijas dirbti Lietuvos labui. Jeigu mes save skaitome politiniais pabėgėliais, o ne grynai ekonomiškais sumetimais čia atvykę, mūsų pagrindinis rūpestis ir veikla turi būti politinė.

Šiemetinė politinė veikla, kiek galima spręsti iš pasisakymų spaudoje, ribojasi pavienių asmenų arba kai kurių mūsų organizacijų ribose. Tik veiklai trūksta stiprių pamatų — balsų. Aš manau kad visi sutiks jog JAV politinė sistema yra pagrįsta prekybos sutarties principu — tik tada yra geras kontraktas, kai pirkėjas ir pardavėjas jaučiasi patenkinti. Jeigu mes norime kad senatorius ar kongresmanas mūsų interesus užstotų, mes turime jam atsilyginti. Tas atsilyginimo būdas yra balsai rinkimų metu. Tikėtis kad mus kas rems ar už mus dirbs vien dėl to kad mūsų pusėje teisybė ar mūsų tikslai kilnūs, yra savęs apgaudinėjimas. Pažadų ir gražių kalbų nesunku gauti, bet kai reikalas eina apie konkrečius klausimus kaip mūsų atstovybėa Washingtone tęstinumas ar iškelimas Lietuvos bylos Jungtinėse Tautose, tie kurie gražiai kalba dažnai nelinkę padėti. Jeigu mes galėtume įrodyti JAV politikams kad mes turime vieno ar dviejų milijonų balsų bloką, aš manau mūsų galimybės atsiekti konkrečių laimėjimų kovoje už Lietuvos laisvę žymiai pagerėtų.

Vieniem sukrapštyti tiek balsų būtų sunkoka, bet sudarius atitinkamą federaciją su mums artimomis tautomis, tas būtų įmanoma. Laikas rimtai svarstyti bendros veiklos klausimą su estais, latviais, ukrainiečiais ir kitų tautų atstovais panašioj situacijoj kaip mes. Aš esu tikras kad mano įdėja nėra labai nauja ar nebandyta. Tuo pačiu vien dėl to kad tam tikrose ribose buvo bandyta bendrai veikti, nereiškia kad jau nieko naujo nebeįmanoma padaryti. Veikla kurią aš siūlau turi būti išplėsta visoje Amerikoje ir turi būti vietinio ir bendro pobūdžio. Angliškai išsireiškus, mums reikia ne tik veiklos Washingtone bet reikia "grass roots" organizacijos. Lietuvių kilmės Amerikos piliečiai turi būti sujungti į vieną bloką ne vienos partijos ribose, bet specifiniai Lietuvą ir kitas mums artimas tautas liečiančiais klausimais.

Mes esame įrodę jau ne vieną kartą, kad galime suburti dideles minias šokių ir dainų šventėms, jaunimo kongresams bei lietuvių dienoms.Turime prityrusių vadų bei organizaciją kuri apima veik visas mažesnes ar didesnes lietuvių grupes. Ta organizacija yra Lietuvių Bendruomenė. Tuose miestuose, kur nėra lietuvių, yra estų ar latvių ar ukrainiečių. Sudarius bendrą federaciją, mes turėtumėm įtakos beveik kiekvienam mieste ar miestelyje visoj Amerikoj. Išvysčius spaudimą iš visų Amerikos kampų, mes sugebėtumėm išgauti eigos daugeliui mus rūpinčių klausimų. Tokia veikla taip pat pritrauktų čia gimusius — nuo mūsų nutolusius asmenis. Žmonės kurie nemoka lietuvių kalbos ir neišdrįsta pas mus pasirodyti, tokioj veikloj jaustųsi kad ir jie gali prisidėti.

Aš manyčiau, kad išvystymui šios veiklos reikia ko nors dramatiško ir didingo. Siulyčiau su šaukti masinį suvažiavimą Washingtone. Šis suvažiavimas turėtų būti pristatytas kaip subuvimas Amerikos piliečių, kilusių iš pavergtų tautų. Svarbu akcentuoti "Amerikos piliečių". Tas yra būtina, jeigu mes norime turėti įtakos JAV politinėje veikloje. Tikslas būtų suburti 100,000 minią. Suvažiavimas turėtų būti reklamuojamas per visą Ameriką su specifiniais reikalavimais. Vietiniai "mini" subuvimai ir užangažavimas vietinių prieš suvažiavimą atkreiptų dėmesį informacinių įstaigų ir duotų platų forumą pačiam suvažiavimui. Laikas mums nustoti prašyti ir pradėti reikalauti. Dauguma mūsų esame JAV piliečiai ir turim teisę savo interesus ginti, tik reikia susiburti.

Gal kai kam čia išreikštos idėjos atrodys kaip svajonės ir nerealios išmanos. Vienas ar kitas teigs, kad šį ar tą bandėm ir nieko neišėjo. Kiti sakys, kad mes ir taip jau susiskaldę, tai kaip čia dabar visus sujungsi. Visi tie teigimai tėra Donkichotiškos kliūtys, mūsų pačių pastatytos. Amerikos žydai daug kur nesutinka, bet kai reikalas sukasi apie Izraelį, jie visi kartu. Ir mums nėra būtina viskame sutikti. Lietuvos reikalai sujungs visus. Vieni truputį vienaip, kiti kitaip, bet esmėje siekdami to pačio tikslo. Mes neesame nei jau tokie maži, nei jau tokie neišmanėliai kad negalėtumėm suburti visų generacijų lietuvius bendram darbui. Susidėję su kitų mums artimų tautų visuomenėmis mes galime kalnus nuversti Amerikos politinėj veikloj.

BAŽNYČIA IR ŽMOGAUS TEISIŲ SĄJODIS LENKIJOJE

Žymus lenkų filosofas Leszek Kolakowski neseniai Didžiosios Britanijos spaudoje paskelbė straipsnį apie Bažnyčią ir žmogaus teisių sąjūdį Lenkijoje. Kolakowskis yra bene žymiausias Rytų Europos marksistas, ilgą laiką dėstęs Varšuvos universitete, bet 1968 m. pašalintas už nukrypimą nuo valstybinės ideologijos.

Kolakowskis tvirtina, kad katalikų Bažnyčios reikšmė kovoje dėl žmogaus teisių yra nepamainoma. Nepamainoma ji yra dėl to, kad krikščioniškas mokslas duoda vienintelį tvirtą pagrindą žmogaus teisėms. Pokario metais Bažnyčia Lenkijoje pasidarė atvira, pakanti ir intelektualiai naši. Priversta nutraukti ankstyvesnius ryšius su ją remiančiais aukštesniais visuomenės sluoksniais, pergyvenusi engėjiškos valdžios bandymus ją nuslopinti, pergyvenusi krašto supramonėjimą ir sumiestėjimą, Bažnyčia beveik stebuklingu būdu sustiprėjo. Bažnyčios globoje išaugo nauja intelektualų karta — plačių akiračių, tolerantiška, intelektualiai pajėgi ir giliai krikščioniška. Bažnyčia įsijungė į visas kultūrinio gyvenimo sritis. Nors katalikų spaudą varžo valstybės cenzoriai, bet spauda neskelbia netiesos bei prasimanymų. Todėl išsikovojo gyventojų pasitikėjimą. Lenkijos katalikų spauda negali spausdinti visko, ką norėtų, bet ji nemeluoja, ir tai ypač svarbu visuomenėje, kur viską gaubiąs melas apnuodija viešąją komunistinę spaudą.

Kolakowskis mano, kad katalikybės raidą Lenkijoje paveikė ir kiti reiškiniai, tarp jų bendras katalikybės atsinaujinimas po antrojo Vatikano susirinkimo. Be to, katalikybę ypač iškėlė nesibaigianti komunizmo korupcija, jo moralinis ir intelektualinis smukimas. Tokiomis sąlygomis krikščionybė, įkūnyta katalikų Bažnyčioje, tapo ne vien tik pliuralizmo tvirtove, bet ir tiesos priglobsčiu visoje Lenkijoje. Bažnyčia nesiriboja vien savo teisių gynimu, bet rūpinasi ir platesniais visuomeniniais klausimais.

Pasak Kolakowskio, komunizmo ideologinis žlugimas galutinai išaiškėjo šeštame dešimtmetyje. Tada pasirodė, kad bet koks revizionizmas yra iliuzija. Komunizme nėra ko revizuoti, pertvarkyti ar pataisyti, nes komunizmas pavirto grynu jėgos įrankiu, kurio ideologinių teiginių jau niekas rimtai nesilaikė ir negynė. Tada kilo žmogaus teisių gynimo sąjūdis, į kurį, šalia katalikų, jungės ir netikintieji, net kai kurie partijos nariai.

Jei valdžia tebelaiko Bažnyčią kokiu nors nenugalimu politiniu priešu, tai tik todėl, kad nepajėgia suprasti, jog jėgos ir privilegijų ieškojimas nėra vienintelis žmogaus veiklos skatintojas ir jo veiksmų variklis. Nors Bažnyčios skraistė dažnai mėginama pridengti įvairias opozicines apraiškas, Bažnyčios tikroji jėga glūdi jos narių tikėjime, o ne kokioj nors politinėj doktrinoj. Reikia pabrėžti, kad jauni ir seni Bažnyčios nariai turėjo progos iš arti stebėti bedievišką aplinką ir jos įtaką į krašto kultūrą bei gyventojų moralę. Jiems Bažnyčia dėlto yra nepakeičiamas kultūrinio tęstinumo veiksnys, pagrindinė tautinės tapatybės reiškėja, vienintelis patikimas dorovės normų šaltinis.

Kolakowskio nuomone, dabartinė komunistinės valdžios ideologija, kadaise pagrįsta švietėjiškomis idėjomis, dabar įkūnija visas tas nedorybes, kurios anksčiau buvo primetamos Bažnyčiai ar buržuazijai. Juk buvo tvirtinama, kad Bažnyčia trukdanti savarankiškai mąstyti, ginanti visuomenines privilegijas, kovojanti prieš demokratiją, persekiojanti žydus bei eretikus, skelbianti visokius prasimanymus, gindama savo interesus. Visi mato, kad tokie kaltinimai šiuolaikinei Bažnyčiai visai netinka. Dar daugiau, dabar tokie kaltinimai gali būti nukreipti prieš komunistinę valdžią. Šiandien komunizmas yra tapęs obskurantizmo, melo ir baimės skleidėju, tiesos, šviesos, laisvės slopintoju.

Bažnyčia, žmogaus teisių gynėjai, kaip ir valdžia, bijo sovietinės invazijos. Ši bendra baimė yra pagrindas, nors ir ribotam Bažnyčios ir valstybės bendradarbiavimui Lenkijoje. Juk valdžiai, netekusiai gyventojų pasitikėjimo, reikia Bažnyčios paramos, išvengti masinio liaudies pykčio išsiliejimo, dėl kurio atsirastų sovietiniai tankai Varšuvos gatvėse.

Baigdamas Kolakowskis pakartoja, kad visi lenkai supranta, jog valdžia pralaimėjo kovą dėl žmonių sielų. Visiems aišku, kad Bažnyčia yra didžiausias, neabejotinas autoritetas krašte. Tokios darnos tarp katalikybės ir žmogaus teisių sąjūdžio bei demokratinių vertybių anksčiau nebuvo. Kolakowskio nuomonė, tai gali dramatiškai paveikti krikščionybę visame pasaulyje.

Var.

— Įsidėmėkime: tik ugdydami savitumą, būsime naudingi kitiems; pasiduodami — tik trešime kitų kultūros laukus. Būti kitiems trąša — nėra mūsų paskirtis.

J. Eretas

Liaudies menas ir kitkas "Drauge"

Dienraščio "Draugo" administracijoje galima pasirinkti įvairių liaudies meno darbų: medžio, kėramikos, drobės, taip pat gražiai papuoštų lėlių.

Apsilankykite į "Draugo" administraciją ir pasižiūrėkite. Gal rasite kai ką padovanoti savo giminėms ar draugams

"Draugo" adresas: 4545 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

J. I. Kraševskio
VITOLIO RAUDA,
kurią "AUŠROS" laikų veikėjai vadino lietuvių epu ir lygino HOMERO ILIJADAI. Vaizduoja lietuvių tautos priešistorinį gyvenimą. Iš lenkų kalbos vertė Povilas Gaučys. Knygą puošia 50 medžio raižinių dail. V. Smakausko atlikti 19 amž. pradžioje. 286 pusl. Kaina su persiuntimu $6.30.

Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629

BRONYS RAILA
VAIVOS RYKŠTĖ
Šimtas prakalbų į Lietuvą
1975-1979
Klastojimai. Išdavikai apie mus, kitus. Kaip tardė Voldemarą. Susiniekinimas per niekinimą. Propagandistų griozdai. Geismas pasisavint Krėvę. Kapsuko, Preikšo, Šepečio soc-Realizmai ir daug kitų įdomių straipsnių.
Viltis 1980 m. Spaudė "Vilties" spaustuvė Clevelande, Ohio, 435 pusl. Kaina su persiuntimu $11.00.

Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629

Illinojaus gyv. dar prideda 60 ct. valstijos mokesčio.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

Marquette Parke — 2638 West Lithuanian Plaza Court parduodamas namas su taverna. 5 kamb. butas. Įrengtas beismentas. Apsauga nuo potvynio. 2 maš. garažas. Daug kitų patogumų. Nenorint tavernos biznio, tinka kitam biznui.
Skambint — 776-4956

MARQUETTE PARKE
Mūrinis bungalow. 5 kamb. Centr. šildymas. Garažas. Tik $29,900.
Mūrinis. 3 butai ir bizniui ar ofisui patalpa. Tik $53,500.
Mūrinis — 6 butų. Labai geras investavimui. $69,000.
Medinis — 1½ aukšto. 5 ir 3½ kamb. 2 auto garažas. Tik $29,000.
VAINA REALTY — 925-6565

MISCELLANEOUS

už apdraudą nuo ugnies ir automo- 10% — 20% — 30% pigiau mokėsit bilio pas mus.
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Telef. — GA 4-8654

VALOME
Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis.
BUBNYS — Tel. RE 7-5168
KILIMUS IR BALDUS

!; Įvairių prekių pasirinkimas nebrangiai iš mūsų sandėlio.
COSMOS PARCELS EXPRESS
2501 W. 69 St., Chicago, Ill. 60629
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Telef. — 925-2737
Vytautas Valantinas

TELEVIZIJOS
Spalvotos ir paprastos. Radijai, Stereo ir Oro Vėsintuvai.
Pardavimas ir Taisymas.
MIGLINAS TV
2346 W. 69 St., tel. 776-1486

VIZITINIŲ KORTELIŲ REIKALU
Vizitinių kortelių naudojimas yra gražus paprotys. Biznieriai jas plačiai naudoja. Bet tinka ir visų luomų atstovams turėti gražias vizitines korteles.
Kreipkitės į "Draugo" administraciją visais panašiais reikalais.
DRAUGAS,
4545 W. 63rd Str.,
Chicago, Ill. 60629

M. A. ŠIMKUS
INCOME TAX SERVICE
NOTARY PUBLIC
4259 So. Maplewood, tel. 254-7450
Taip pat daromi VERTIMAI, GIMINIŲ iškvietimai, pildomi PILIETYBĖS PRAŠYMAI ir kitokie blankai.

PLUMBING
Licensed, Bonded, Insured
Nauji darbai ir pataisymai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos ir kt. plytelės. Glass blocks. Sinkos vamzdžiai išvalomi elektra. Į automatą galit kalbėt lietuviškai palikit pavardę ir telefoną.
SERAPINAS — 636-2960

LIETUVIŲ FOTOGRAFŲ IŠEIVIJOJE
PARODA
(1972 - 1975)
Redagavo
ALGIMANTAS KEZYS, S.J.
Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Didelio formato, kieti viršeliai. Kaina su persiuntimu $16.30. Ill. gyv. dar prideda 90 ct. valstijos mokesčio.
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL. 60629

REAL ESTATE

Lietuviškas restoranas su namu ir įrengimais Marquette Parko rajone. Labai geras biznis. Lengvos pirkimo sąlygos.
2 butai — medinis. 68 ir Maplewood. Labai tinka gimininogms šeimoms.
Mūrinis bungalow Brighton Parke. 15 metų. Dėl ligos reikia skubiai parduoti. Geras pirkinys.
ŠIMAITIS REALTY
Insurance — Income Tax
Notary Public
2951 W. 63rd Street
Tel. 436-7878 ar 839-5568

MARQUETTE PARKE
parduodamas 1½ aukšto mūrinis namas arti 71-os. Arti parko.
Skambint — 436-1096

NEIGHBORHOOD REALTY GROUP U.S.A.
We'll help you make the right move.
JEI GALVOJATE
PIRKTI AR PARDUOTI
Kreipkitės į
BUDRAITIS REALTY CO.
6600 S. Pulaski Road
Tel. — 767-0600
Independently owned and operated

BUTŲ NUOMAVIMAS
Namų pirkimas — Pardavimas
Draudimai — Valdymas
INCOME TAX
Notariatas — Vertimai
BELL REALTORS
J. BACEVIČIUS
6529 S. Kedzie Av. — 778-2233

DĖMESIO
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus
NEDZINSKAS, 4059 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632, tel. 927-5980

A. VILIMAS MOVING
Apdraustas perkraustymas įvairių atstumų
Tel. 376-1882 arba 376-5996

MOVING
SERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.
Tel. — WA 5-8063

MUZIKA ĮŽENGIANTI Į NEREGĖTUS MIESTUS
Algirdas Landsbergis
★
Novelės. 124 pusl. Išleido ATEITIS 1979 m. Spaudė LE spaustuvė.
Kaina su persiuntimu $6.85
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629
Illinois gyventojai dar prideda 36 ct. valstijos mokesčio.

Apsimoka skelbtis dien. DRAUGE, nes ji plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, gi skelbimų kainos yra vistems prieinamos.

HELP WANTED — MOTERYS
REIKALINGA MOTERIS dienomis prižiūrėti vaiką — 4 mėnesių amž. 3 dienas savaitėje — apie 20 val. Marquette Pko. apylinkėj. Skambint 471-1337.

HELP WANTED — MOTERYS
REIKALINGA MOTERIS prižiūrėti 7 m. mergaitę prieš ir po mokyklos. Apylinkėj 71-os ir Washtenaw. Skambint po 7 val. vak. (angliškai) 476-8072.

PARDAVIMUI
1981 Travel Trailer
35 FT. PARK MODEL
Air conditioned. Never used. Luxurious. Warranteed. Original cost $11,000. Must sell — unusual circumstances. $6,000.00.
TEL. — 736-9034

ĮSIGYKITE DABAR
Marija Aukštaitė
IŠEIVĖ
Pasakojimai. 266 pusl. Išleido A. Navikevičius 1980 m. Spausdino Litho-Art Ltd. Toronto. Kaina su persiuntimu $6.85.
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

PREKYBININKO KELIU
Jonas Karvelis
Prisiminimai 1905 - 1977
Didelio formato, 456 pusl. Kieti viršeliai. Autoriaus leidinys. Spaudė Morkūno spaustuvė 1979. Kaina su persiuntimu $13.60. Illinois gyventojai dar prideda 73 ct. valstijos mokesčio.
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629

AUŠRA
(Nr. 11) 51-15/55/
LIETUVA
1978 m. gegužės ir
1979 m. vasario
Redagavo ir vardų rodyklę sudarė Jonas Dainauskas. Išleido Akademinė Skautijos Leidykla Chicagoje 1980 m. 260 pusl. Kaina su persiuntimu $5.85.
Užsakymus siųsti DRAUGO adresu.
Illinois gyventojai dar prideda 30 ct. valstijos mokesčio.

Popular Lithuanian RECIPES
PATIKSLINTA IR PAGRAŽINTA LAIDA
Suredagavo
Juozapina Daužvardienė
Šiom dienom Draugo spaustuvė išleido septintą laidą šios populiarios virimo knygos. J. Daužvardienė vėl patikslino ir pagražino šią laidą naujais patiekimais.
Tai geriausia dovana naujoms žmonoms ar marčioms. Daugelis apdovanojo kitataučius supažindindami juos su lietuvišku maistu ir virimu. Ši knyga yra sukėlusi labai daug pasisekimo lietuvių ir kitataučių darbo vietose ir organizacijose.
Knyga yra labai gražiai įrišta ir su spalvotomis iliustracijomis. Labai patogi vartojimui.
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS, Knygų Skyrius
4545 W. 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Kaina su persiuntimu $4.75
Illinois gyventojai pridėkite dar 20 centų mokesčiams.

„Gintaro" ir „Ąžuolo" skautiškų mokyklų kursantai žygiuoja vėliavų aikšte „Romuvos" stovykloje, Kanadoje. Nuotr. V. Bacevičiaus

PAVOJINGOJI MUSĖ

Nepavyksta išnaikinti pavojingą cėcė musę

AL. TENISONAS

1906 m. Belgijos karalius Leopoldas II, Kongo šalies suverenin is valdytojas, pasiūlė 200.000 aukso frankų (dabar 20 milijonų) premiją tam, kuris atras priemonę — vaistą prieš Afrikos miego ligą (trhpanosomiasis).

Dabar, po 70 metų, ta priemonė vis dar tebeieškoma. Tiesa, yra išrasta pora veiksmingų vaistų, bet kolei nepavyksta tą cėcė musę, kuri tos miego ligos parazitais užkrečia gyvulius ir žmones, sunaikinti, ši problema lieka nenugalėta.

Kad pasiekus tikslą, jau praeityje buvo imtasi drastiškų priemonių, viena jų — išnaikinimas gyvulių tose vietose, kur ta cėcė musė veisėsi. Buvo mėginta panaudoti ir insektocidus, o dabar dedama viltis pritaikyti vieną genetinį metodą, kurį vadina "sterilių patinėlių technika". Paleidus į laisvę milijonus patinėlių, sterilizuotų radioaktyviais spinduliais, norima sutrukdyti cėcė musės patelių apvaisinimą ir tuo būdu šį insektą išnaikinti.

Šio metodo problemas aptarti suvažiavo į Antverpeno universitetą (RUCA) pasitarti 30 tarptautinių mokslininkų, pirmininkaujant prof. dr. Evens, kuris yra žymus Europos mokslininkas ir cėcė musės žinovas.

Prof. Evens: "Kasmet Afrikoje miršta apie pusė milijono žmonių nuo miego ligos. Dar blogiau yra tai, kad šis negandas dideliuose kontinento plotuose neleidžia išvystyti normalaus gyvenimo. Kai dabar ten gyvulių bandos skaičiuojamos tik tūkstančiais, be miego ligos ten galėtų būti milijonai. Kad Afrikoje nėra arklių, tai kalta cėcė musė. Per vieną savaitę gali žūti ištisa kaimenė galvijų ar šimtai paršiukų. Trypavosomiasis yra mėsos trūkumo priežastis žmonių maistui. Visi naminiai gyvuliai gali būti užnuodyti cėcė ir dėl tos priežasties trūksta gyvulinių baltymų ir badaujama".

Trypanosomai

Afrikos trypanosomiasis yra sudėtinis vardas įvairių ligų, kurias sukelia vienalasteliniai organizmai trypanosomai. Rytų Afrikoje yra trypanosomai, kurių rūšys užkrečia tik žmones arba tik gyvulius arba ir žmones ir gyvulius kartu. Tik pas žmones jie sukelia rimtą ligą — miego ligą. Vakarų ir Vidurio Afrikoje užtinkamas trypanosomas, kuris užkrečia tik žmones — T. gambiense ir kitas —T. congolense ir T. vivax, kuris užkrečia tik gyvulius. Juos išplatina cėcė musė, ir jų yra žinoma įvairių rūšių, kiek viena su savo ekologiniais reikalavimais tempertūros, drėgmės, paunksnio ir maisto (kraujo).

Skaičiuojama, kad apie 10 milijonų kv. km derlingos žemės (kaip Kinijos, Kanados ar JAV ploto didumas), ne mažiau kaip trečdalis Afrikos, dėl cėcė musės gyvulininkystei yra prarasta teritorija.

Kasmet Afrikoje ligoninės užregistruoja apie 9000 susirgimų miego liga. Bet šie skaičiai nėra pilni. Srityse, kur siaučia cėcė, gyvena 35 milijonai žmonių, iš jų 20 — 25 mil. žmonių gyvena be mediciniškos kontrolės. Manoma, kad kasmet užsikrečia ta liga 100.000 žmonių. Laiku negydomi, jie miršta.

Prof. dr. Evens: "Mes galime miego ligą gydyti, bet kyla dvi problemos. Nėra lengva nustatyti diagnozę, daug užkrėstų lieka neišaiškinti. Antra problema, kad medikamentai nėra be pavojaus. Moraliai negalima juos prirašyti, jei nėra nustatyta tikra ligos diagnozė. Nuo medikamentų miršta 6 proc. ligonių".

Kova su cėcė muse

Kova su miego liga prasidėjo šio šimtmečio pradžioje ir labai drastiškomis priemonėmis. Dar prieš I-jį pas. karą buvo stengtasi cėcė musės normalią aplinką ir maisto šaltinius sunaikinti, t. y. cėcė srityse visą vegetaciją ir gyvius, parazito platintojus sunaikinti. Po II-jo pas. karo atsirado nauji insektocidai — Dieldrin ir DDT. Jų panaudojimas vietomis buvo veiksmingas. Taip Pietų Afrikoje per 7 metus buvo atkovota nuo cėcė musės 18.000 kv. km. teritorijos. Neseniai FAO (Suvien. tautų žemės ūkio ir maisto organizacija) išvystė 40 metų programą išnaikinti cėcė musę visoje Afrikoje. Išlaidų tam apskaičiuota apie 2,5 milijardų dolerių.

Čia nebus kovojama vien su insektocidais. Jie yra veiksmingi, bet padaro ir savo žalą. Jie yra nuodingi gyvuliams ir žmogui. Pasiseka tam tikrose vietose išnaikinti 95 proc. cėcė, bet likę 5 proc. gali per 6 mėnesius priveisti daugiau cėcė musių, negu jų buvo prieš tai. Todėl ieškoma pritaikyti kitą metodą — biologinį, t. y. išauginti ir priveisti tokių parazitų, kurie sunaikintų cėcė lėliukes ir su "sterilių patinėlių technika", pagal JAV biologą Kiplingą, kuris sako, kad jei į vieną populiaciją — gyvulių organizmų rūšį — apgyvendinti sterilių patinėlių perviršį, populiacija išmiršta. Pritaikius šį metodą vabzdžiams, jie išmirs taip pat greitai kaip ir nuo DDT.

Ši idėja nėra sena, ji iš šešiasdešimtmečio, bet jos pritaikymas dar tebėra vystykluose. Apie šią problemą kaip tik buvo pasitarta RYCA penkių dienų konferencijoje.

Kad šį metodą išryškintų, galima šiaip paaiškinti: Kai yra 100 patinėlių ir 100 patelių, tai galimybė, kad visos patelės bus apvaisintos. Jei prie 100 patelių ir patinėlių pridėti dar 1000 sterilių patinėlių, tai yra galimybė, kad patelė randa vaisingą patinėlį santykiu 1 : 10. Tokiu būdu per laiką visa populiacija turi išnykti. Ši technika turi tą pirmenybę, kad ji nėra pavojinga kitiems gyviams ir augalams.

Tačiau problemų ir čia netrūksta.Pramonės mastu reikia išauginti milijonus cėcė musių ir po to atskirti patinėlius nuo patelių. Tai neįmanoma padaryti ranka! Nėra ir įrodymų, kad sterilios cėcė musės mažiau gali platinti ligą kaip nesterilios.

Tačiau šį metodą dabar pradeda pritaikyti Nigerijoje FAO tarptautinės branduolinės energijos organizacijos iniciatyva. Musės bus veisiamos Nigerijoje, bet Antverpene ir Vienoje laboratorijose bus auginamos masės sterilių patinėlių, kurie galės būti ten paleisti, jei Nigerijos veisykla sušlubuotų.

Prof. dr. Evens: "Nigerijos projektas leis mums visus nagrinėjimus šio problemos reškinius nuo dugniai tyrinėti. Mes tikimės surasti būdą, kurį galima bus pritaikyti visoje Afrikoje".

ARKIVYSKUPIJOS ŠIMTMETIS

Chicagos arkivyskupija šiemet švęs 100 metų sukaktį. Chicagos vyskupija, įsteigta 1843 m. buvo pakelta į arkivyskupiją 1880 m. gruodžio 21 d. Paaukštinimą suteikė Leonas XIII.

Mūsų kolonijose

Waukegan, Illinois

SUMAINĖ AUKSO ŽIEDUS

Aldona Žemaitytė, duktė dr. Jono ir Onos Žemaičių (waukeganiškių) ir Mindaugas Bielskus, sūnus inž. Donato ir Eugenijos Bieslkų (čikagiškių) šių metų liepos mėnesio 12 dieną Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje Brighton Parke, Chicagoje, buvo sutuokti. Jų moterystę palaimino šv. Mišių metu kun. Fabijonas Kireilis. Jis ir pamokslą pasakė. Vargonais grojo muzikas Alvydas Vasaitis, o solo giedojo solistė N. Linkevičiūtė.

Dr. Jonas Žemaitis dėl ligos negali laisvai vaikščioti ir dukros negalėjo palydėti prie altoriaus, tad jaunąją prie altoriaus palydėjo jos vyriausias brolis Jonas Žemaitis.

Prano Kružiko dėka buvo sudarytos sąlygos dr. Jonui Žemaičiui atvykti į bažnyčią, kad galėtųstebėti savo dukros sutuoktuves ir dalyvauti vestuvių puotoje.

Vestuvių puota įvyko Jaunimo centro kavinėje. Svečių susirinko arti dvejų šimtų ir jų tarpe buvo atvykę Žemaičių artimi bičiuliai dr. Kazys Katilius su ponia iš Kalamazoo, Mich.

Svečiai po skanios vakarienės linksminosi Pakšto kapelai grojant.

Jaunieji Aldona ir Mindaugas Bielskai povestuvinei kelionei buvo išvykę į Europą, kur aplankė Vokietiją, Prancūziją, Italiją ir kt.

Abu jaunieji yra baigę kolegijas ir dirba savo specialybėse ir dar siekia magistro laipsnių, o taip pat dalyvauja ir lietuviškoj veikloj.

MANO ŽODYNAS

Richard Scarry

Lietuvių ir anglų kalba. Antrasis leidimas. Didelio formato. Kieti viršeliai. Lietuvių kalbai pritaikė ir išleido JAV LB Švietimo Taryba, Chicago 1979 m. Leidimą parėmė Lietuvių Fondas. Šis leidinėlis gražiai iliustruotas ir jų pagelba mažiesiems skaitytojams žymiai lengviau išmokti lietuviškai. Kaina su persiuntimu $7.00. (Illinois gyventojai dar prideda valstijos mokesčio 30 centų.

Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St.,
Chicago, Ill. 60629

AR KALBATE LIETUVIŠKAI?

(Lithuanian for beginners)

A. RINKŪNAS

Darbo sąsiuvinis (work book) A ir B, ir C — studentams ir suaugusiems (for students and adults). Mokytojų vadovas (Teacher's Manual) ir penktoji knyga — Fonetika, Skaitymai, Žodynas.

Viršelis ir pagrindinės iliustracijos R. Paulionio.

Published by the Lithuanian Canadian Community with the support of the Multicultural Program, Government of Canada. Copyright by the author, Toronto, Canada 1979.

Kaina su persiuntimu **$16.30.** Illinois gyventojai dar prideda 90 ct. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 West 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

Mūsų mielai

DR. GUSTYTEI ŠAULIENEI

IR ŠEIMAI,

jos broliui A. † A. Sauliui Zauniui iškeliavus negrįštamai kelonei, reiškiame nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

FELICIJA IR JUOZAS GUREVIČIAI
BIRUTĖ IR FREDAS ALBERTAI
ALDONA PALUKAITIENĖ
KĘSTUTIS PALUKAITIS
BENEDIKTAS JASINSKAS

A. † A.

Dipl. agron. JURGIUI BAUBLIUI

mirus, detroitiškiai agronomai reiškiame nuoširdžią užuojautą žmonai ELENAI, dukrai RŪTAI, žentui MELVIN ir visiems giminėms ir kartu liūdime.

Andrius Bliūdžius — *Ignas Kaunelis*
Vladas Bublys — *Jonas Mikulionis*
Vytautas Čižauskas — *Antanas Musteikis*
Alfonsas Juška — *Stasys Skorubskas*

Mylimai Mamytei mirus, mylimą kolegę DR. IRENĄ SAKEVIČIŪTĘ-JASIENĘ ir visą jos šeimą giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

FILIAE SAMOGITIAE

Los Angeles, California

Mielam

A. † A. KAZIUI GRINAI

sunkią žemės kelionę baigus, užjaučiame sūnus ANTANĄ, JUOZĄ, marčias RITĄ, ALDONĄ ir vaikaičius kartu liūdėdami svainio ir tetėno.

Albina, Stasys ir Linas Lipčiai

New Haven, Connecticut

Jūrų skautininkui

A. † A. JURGIUI BAUBLIUI

netikėtai mirus, didelio liūdesio valandoje reiškiame nuoširdžią užuojautą žmonai ELENAI, dukrai RŪTAI su vyru ir kitiems giminėms.

BALTIJOS TUNTAS *GABIJOS TUNTAS*
DETROITO SKAUTININKAI

Broliui

A. † A.

SAULIUI ZAUNIUI mirus,

dr. Augustai Šaulienei užuojautą reiškia

Krikšto sūnus Algirdas Palukaitis

A. † A. Tomui Sauliui Zauniui mirus,

liūdesio prislėgtiems DOVUI ZAUNIUI, operos solistei VINCEI JONUŠKAITEI-ZAUNIENEI-LESKAITIENEI, dr. AUGUSTAI ŠAULIENEI su šeima ir visiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.

FAUSTINA ir MEČYS MACKEVIČIAI
KUN. F. KIREILIS, B. PALIOKAS
J. GUOBUŽIS, S. RAUCKINAS

PADĖKA

BRONIUS ŽIEMELIS

Mūsų brangus vyras, tėvelis ir senelis mirė 1980 m. birželio 20 d., buvo palaidotas birželio 25 d. Šv. Kryžiaus kapinėse.

Nuoširdžiai dėkojame kun. Dr. V. Bartuškai už maldas koplyčioj, šv. Mišių auką bažnyčioj ir paskutines apeigas kapuose.

Dėkojame visiems giminėms, draugams ir pažįstamiems už šv. Mišių aukas, gėles, lankymą koplyčioje, palydėjimą į kapines. Taip pat ačiū už pareikštas užuojautas, žodžiu, laiškais, ir per spaudą.

Dėkojame muzikui p. Budriūnui už vargonavimą bažnyčioje ir choristams už giedojimą šv. Mišių metu.

Nuoširdžiai dėkojame karsto nešėjams.

Nuliūdę: **Žmona Martina Žiemelienė ir vaikai**

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

DOVYDAS P. GAIDAS ir GERALDAS F. DAIMID

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 So. California Avenue
Telefonai LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

Mažeika & Evans

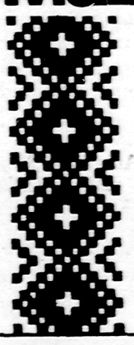

Laidotuvių Direktoriai

6845 SOUTH WESTERN AVE.
Tel. 737-8600-01
9837 SOUTH KEDZIE AVE.
Tel. 422-2000

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
1410 So. 50th Av., Cicero
Tel. 476-2345
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

PHILLIPS - LABANAUSKAS

3307 SO. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) ir SŪNŪS

2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11028 Southwest Highway, Palos Hills, ILL. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIŪNAS

4348 SO. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

JURGIS F. RUDMIN

3319 SO. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39

POVILAS J. RIDIKAS

3354 SO. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

VASAITIS - BUTKUS

1446 So. 50th Ave., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003